

MAGYAR L

* 3 lei

Taxa postală plătită în avans
aprobărilor Dr. Ge...

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 4 (1446) szám * Szerda, 1937 január 6

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A minisztertanács az új költségvetési tervet tárgyalta

A szakminiszterek többletkivánalmait a miniszter nem tudja teljesíteni. — Új jelszó a miniszterelnök környezetében: „Április 15-ike előtt nem távozik a kormány”

Bucuresti. Saját tud. A kormány tagjai hétfőn délben minisztertanácsra ültek össze, amelyről szűkszavú hivatalos közleményt adtak ki:

A minisztertanács megvizsgálta a különböző alminisztériumok költségvetését s megbeszélte a parlamenti szünet után sorra kerülő törvényjavaslatokat.

A lapok értesülése szerint ezen a minisztertanácsán a pénzügyminiszter kijelentette, hogy nem fogadhatja el azokat a többleteket, amelyek az egyes miniszterek költségvetés-tervezeteikbe felvettek s a többleteket felmutató tervezeteket visszaadja csökkentés céljából az egyes minisztériumoknak.

Az Adeverul úgy tudja, hogy a minisztériumok általánosságban 10 százalékos kiadás-növelést kértek előirányzataikban, de az egészségügyi, közlekedési és hadügyminiszter. — akiknek új beruházásairól a király újévi beszédeben szökött — még többet. Úgyhogy az összeegyeztetés még előreláthatólag sok megbeszélést igényel. A hadügyminiszter költségvetés-tervezete még el se készült, azt a hét vé-

gén nyújtja be Anghelescu tábornok a pénzügyminiszternek.

Ugyancsak a költségvetés összeállításának a nehézségei miatt, úgy tudják kormánykörökben, hogy a parlament 18-án megkezdődik ugyanüléseit, de komoly munkára csak a jövő hónapban kerül a sor.

A kormány egyetlen nagyobb törvényhozási feladata ugyanis a költségvetés törvénye.

Az utóbbi napokban egyébként az a hír tartotta magát politikai körökben, hogy a kormány közvetlenül az ünnepek után távozik. Az újévi eseményeket is mindenki arra magyarázta, hogy kormányválság van készülöben. A miniszterelnök környezetében azonban úgy tudják, hogy nehézségek tényleg merültek fel, de ezek nem olyan természetűek, hogy ne lehetne őket a hosszú kormányzás természetes velejárójának tekinteni.

Ugyane körök úgy tudják, hogy április hó 15-ike előtt nem következik be a kormányválság, ha csak közbe nem lép valami egészen váratlan esemény. Így az utódlásra vonatkozó elgondolások teljességgel koraiak.

Tatarescu veszi át a légügyi minisztérium vezetését

Bucuresti. Saját tud. Jelentettük, hogy olyan kombinációk merültek fel, hogy a Resita vezérigazgatóját bizná meg a kormány a légügyi és tengerészeti minisztériumok vezetésével. Ez

a hír utóbb — mint tudósítónk jelenti, — alaptalannak bizonyult, mert egyelőre nem neveznek ki más légügyi minisztert, s az új minisztérium vezetését Tatarescu bizták.

Jó eredmények a külkereskedelmi forgalomban

Bucuresti. Saját tud. Hétfőn este miniszteri értekezlet volt a miniszterelnök lakásán, amelyen Tatarescu, Pop Valér és Cancicov vettek részt. A tanácskozásnak gazdasági és pénzügyi jellege volt.

Megvizsgálták a helyzetet, amely különösen a külkereskedelmi rendszer eredményeként előállott. Megállapították, hogy Románia külkereskedelmi mérlege régóta nem mutatott fel olyan eredményeket, mint a most folyó évben, aminek kedvező kihatása volt az ország egész gazdasági életére. Azért elhatározták, hogy

a jelenlegi behozatali és kiviteli rendszeren semmi változtatást sem fog a kormány eszközölni és még nagyobb eréllyel fog törekedni a kivitel fejlesztésére és általában a nemzeti termelvények értékesítésére.

Megvizsgálták a pénzügyi és költségvetési helyzetet is. Az állami pénzbehajtások kielégítő eredményeket mutatnak fel. Azért a folyó költségvetés előreláthatólag kiegyensúlyozott lesz. A

kormány folytatni fogja a takarékoság és a szükséges beruházások eddigi politikáját. Megállapodtak abban, hogy a jövő költségvetés végső összege, illetve az egyes minisztériumok kiadási előirányzatai ne haladják túl a most folyó költségvetés összegét. Kivételt képeznek a hadsereg és azok a minisztériumok, amelyek fokozott beruházásait a király újévi beszédeben szükségesnek mondotta.

De valószínű, hogy ezeknek a minisztériumoknak a többleteit sem illesztik be a rendszeres költségvetésbe, hanem rendkívüli hiteleket nyitnak azok fedezésére.

Párizsban újból kezdik a félbeszakított román pénzügyi tárgyalásokat

Bucuresti. Saját tud. A román delegáció rövidesen Párizsba utazik a megszakított tárgyalások újrafelvételére. Cancicov hétfőn egész nap a tárgyalási anyag előkészítésén dolgozott.

Ismét: a sajtó

(S. I.) — A minap Jorga Nicolae beszélt arról, hogy a kisebbségek hasznát jelentenek a többségre s éppen ezért meg kellene becsülniök őket. Most Vaida-Voevod szökött közvetve ugyanebben az értelemben. A két hang mégis csak annyi, mint a gyufa felvillanása a sötétben. Hiába nagy férfiú Jorga népének szemében és hiába Vaida a jövő reménységének embere éppen azok számára, kik a legkevesebb megértéssel vannak a nemzetiségek életének igényeivel szemben, ennek a két beszédnek mégis nehezen lesz enyhítő hatása arra az általános légkörre, mely a többség felől a kisebbségek felé árad.

A XX. század embere nézeteit nem azoknak a kinyilatkoztatásaihoz méríti, kiket nagy embereknek tart. Ezeknek a szavait éppen úgy elfelejti, mint minden egyebet. A mi korunk embere nincsen lelki élményekre berendezkedve, melyek egész életére hatással vannak, mert nem igen van ideje élményekre. A rengeteg hatás, mely körülötte tombol és mind nyomot akar hagyni benne, nem engedi, hogy a sok közül egyetlen egy győztes maradjon, csupán azért, mert okos és meggyőző. Folytonos ismétlésre, a technika eszközeinek igénybevitelére, fényre, hangra, sajtóra, rádióra, reklámra, egyszóval következetes és szívós propagandára van szükség ahhoz, hogy a társadalmak valamit belássonak, helyesnek és igaznak tartsanak és a cselekvés pillanataiban aszerint cselekedjenek. Viszont pedig, ha ezek az eszközök működnek, azt is belátják, ami nem okos és nem is meggyőző...

Ahhoz, hogy a román társadalom belássa Jorga és Vaida most emlegetett nézeteinek igazságát, körülbelül ugyanarra a következetes munkára volna szükség, mellyel a sajtó, a politikusok, történelemtudósok és szociológusok elérték, hogy a román társadalom a nemzetiségi kérdésben arra az álláspontra jusson, amelyen ma szinte kivétel nélkül van. Miután hosszú éveken, csaknem két teljes évtizeden keresztül azt hallotta, azt olvasta e társadalomnak minden egyes tagja, hogy minden magyar gyógyíthatatlan ellenség, minden székely elmagyarosított román, minden kisebbségi tisztviselő érdemtelenül eszi az állam kenyérét és így tovább, lehet-e csodálkozni azon, hogy e hosszú munkának szikszilárd eredményeiről nyomtalanul leperegnek a legszebb szavak, akármilyen nagyratartott és népszerű férfiak szájából hangozzanak is el azok?

Az elmúlt 18 esztendő alatt az utódállamok társadalmi felett az a nézet uralkodott, hogy a nemzetiségek véleménye elhanyagolható mennyiség, segítségükre szükség soha sem lesz, éppen ezért minden út nyugodtan lehet nyílegyenesnek látni. Ezt a nézetet képviselte, harsogta, terjesztette és alkalmazta a sajtó. E tekintetben alig volt különbség pártállás és világnézeti irány között.

A vámkérdésekről, a szeszmonopólium ügyéről s a többi állami problémákról a realitások síkján folyt a politikai küzdelem. Ha az egyik módszer megbukott, vele bukott a kormány, mely azt alkalmazta és következett az új kormány és vele a másik módszer. Egyes-egyedül a nemzetiségi kérdés volt az, mely tizennyolc esztendő óta folyton és változatlanul az irreálitások síkján mozgott. Nem könnyű feladat most erről az élesszögű síkról visszavezetni a közvéleményt abba a csendesebb me-

derbe, mely a békés együttélés megoldásai felé vezet.

Nagy és döntő fontosságú kérdés ez, mely többek között nem egyszer foglalkoztatta a nemzetiségi kongresszusra összegyűlt delegátusokat is. Az 1929. évi kongresszus különösen nagy figyelmet szentelt e kérdésnek s főként annak a szerepnek, melyet e kérdésben a *sajtó* játszik. Dr. Besednjak, az olaszországi *szlovének* küldötte mondott emlékeztető szavakat erről a szerepről:

„... a többségi nemzet a kisebbségek életéről és tevékenységéről, — mondotta Besednjak — csak annyit tud meg, amennyit a többségi sajtó erről vele közölni jónak lát. A kisebbség tehát teljes és tökéletes mértékben függ a többségi sajtótól s a legtöbb esetben semmiféle eszköz nem áll rendelkezésére, hogy az ellen eredményesen küzdhessen. Akármilyen szerényen és becsületesen képviseli a kisebbség a maga érdekeit, akármilyen lojális az állammal szemben minden cselekedetében, mindez semmit sem használ neki, ha a többségi sajtóban nincsen jóakarati irányban. A kisebbségnek végig kell néznie, hogy a tevékenységét miképpen ferdítik el napról-napra és nincsen módja, hogy ez ellen szót emelhesen. Ha már most tekintettel vagyunk arra, hogy a mi korunkban mily nagy a közvélemény befolyása a kormányok politikájára, a kormányzóhatalom gyakorlására, sőt még magára az igazságszolgáltatás szellemére is, teljes egészében áll előttünk a kár, mely ebből a helyzetből a kisebbségekre származik... Ha a többségi sajtó vezető orgánumai éveken keresztül úgy állítják be a kisebbségi népek fiai, mint az államnak a többségi népek adózó elleneseit, nem lehet csodálkozni azon, hogy az állami gépezet összes hivatalnokait, kik javarészt a többségi nemzet fiaiból kerülnek ki, ez a szellem tökéletesen áthatja és cselekedeteiket ez a szellem irányítja. Ennek a sajtónak a szellemével a legelgőgöttebb hegyi faluban is találkozunk a kisebbségi nép fiai, ott is éreznük kell pusztító hatásait. Állítom, — mondotta dr. Besednjak, — a legnagyobb bajok, melyeket a kisebbségeknek a háború óta viselniük kellett, legnagyobb részben a sajtónak ebből a következtetés munkájából származtak...”

Mi ezeket a bölcs szavakat hét esztendő óta alukból most itt felbresztettük, (olvasóink között lesznek talán, akik el is olvassák és igaznak is találják azokat), éppen úgy, ahogyan sietve lenyomattuk Jorga professzornak, Vaida-Voevod urnak s mindazoknak beszé-

deit, kik erről a kérdéstről nyugodtan és tárgyilagosan szölettek. De nemcsak közöljük ezeket a beszédeket, hanem bőségesen kommentáljuk értelmüket, ismételtlen idézzük egyik-másik mondatukat, újra meg újra viszatérünk rájuk, köztudattá igyekszünk tenni jelentőségüket: mi haszna azonban mindennek, amikor a mi sajtónk hangja nem hangzik túl népi életünknek kerítésén, amikor minderről éppen azok nem vesznek és nem is igen vesznek tudomást, kiktől ezeknek a kérdéseknek megítélése függ. A többségi sajtó pedig nyugodtan folytatja azt a magatartást, amelyet ebben a nagy kérdésben eddig mutatott.

A kisebbségi kérdés — Romániában ép-

pen úgy, mint másutt — elsősorban *sajtókérdés*. Amíg a többségi sajtó nem kezdi meg nyugodt és tárgyilagos hangon ennek a kérdésnek ismertetését és tárgyalását, minden tekintélyes nyilatkozat, sőt kormányintézkedés, többé-kevésbé hiábavaló. A közvélemény még a diktatúrák világában is döntő tényező ma, amikor a kötelező népoktatás teremni kezdi világszerte gyümölcseit. A közvéleménynek a legfőbb alakítója pedig mindig a sajtó. Jorganak, Vaidanak és mindazoknak, kik e kérdések nagy időszerezését belátják, nagyon sokszor kellene még foglalkoztatniuk az egész többségi sajtót ezekkel a kérdésekkel, hogy szavaiknak valóban hatásuk lehessen.

A moszkvai szovjetmegbizottak a németek ellen uszítják a valenciai és a bilbaói kormányokat

Orosz és spanyol rendszabályok a földközi-tengeri német hajók ellen

Párizsból jelentik: A francia sajtó mind izgalottabban figyeli a spanyol-német feszültség fejleményeit.

A *Matin* megállapítja, hogy a valenciai kormány merev magatartása komoly bonyodalmakkal fenyeget. Moszkva élénken dolgozik a feszültség kiegyezésén. A semlegeségi javaslat ellenében áll a szovjet érdekeivel és *Rosenberg* szovjetkötvet befolyásának tudható be, hogy a valenciai kormány megátalja a bilbai hatóságokat a „Palos” gőzös ügyének békés elintézésében.

Tumanov, a szovjet bilbaói megbizottja, szintén a helyzet kiegyezésén dolgozik. A baszk kormány a külföldről érkező és mérsékletre intő tanácsok hatása alatt békés megoldást keresett *Rosenberg* ekkor repülőgépen két titkos megbizottat küldött új utasításokkal *Tumanovhoz*. Az eredmény az lett, hogy a baszk kormány lefoglalta a „Palos” rakományának egy részét és letartóztatta egyik utasát.

Moszkva *Jukov* sorhajókapitányt bizta meg a földközi-tengeri németellenes hadműveletek vezetésével. A valenciai kormány pedig elrendelte a német hajók elleni rendszabályok megszigorítását.

KATALONIÁBAN MOSZKVA PARANCSOL.

Londonból jelentik: A *Times* barcelóniai

jelentése szerint a szovjet vezetőszerpe egyre jobban kidomborodik Kataloniában. A független állam mindinkább szovjet befolyás alá kerül. Moszkva azzal fenyeget, hogy nem küld több csapatot és löszert, ha Katalónia nem teljesíti minden követelését. A katalán gazdálkodás mindjobban halad a kommunista kollektívizmussal felé és rövidesen megalakul a vörös Katalónia, Nyugat-Európa első bolsevista állama.

KOMMUNISTÁK KÖZELHARCA MADRIDBAN AZ ANARCHISTÁK ELLEN.

Madridból jelentik: Az ellentétek a kommunisták és anarchisták között egyre jobban kifejeződnek. Hétfőn este Madrid egyik utcáján az anarchista szakszervezeti szövetség négy tagjának szítává lött holttestére bukkantak. A polgári lakosság attól tart, hogy az anarchisták megtorolják batjarsaik halálát és újabb vérfürdőt rendeznek. Az anarchisták nyitlan a kommunistákat vádolják a gyilkosság elkövetésével.

Olvasótok és terjesszék

a Magyar Lapok-at!

A mi regényirodalmunk

(7.) **Irtó: Rass Károly**

V.

Külön cím alatt kell tárgyalnom Szántó György „Stradivari” c. regényét. Valamennyi regényünk közt ez az egyetlen, amely stílusromantikájával emelkedik messze az átlagos vonal fölé. A szerző egy hegedű történetének keretébe helyez el egy csomó embersorsot, amelyek végzetesen hasonlítanak a hegedű készítőjének, Antonio Stradivarinak, zürzavaros életéhez. Szántót tulajdonképpen az a probléma izgatja, vajon van-e valami kapcsolat az emberek egymással szaladó, vagy egymásután következő sorsában? Juniper barát is azt keresi Wilder Szt. Lajos hídja c. regényében az öt szerencsétlen életében, akik alatt leszakadt a híd. Egy végzet érte őket, volt-e hát valami közös bennük, ami miatt egy közös befejező jelenet jutott osztályrészükül? És úgy találja, hogy közös nevezőre lehet őket hozni. Ezek mind magukra maradt lelkek, akik alatt leszakadt a híd. A közös sors: szeretet és szenvedés másokért addig, amíg ez a rozoga tákolmány — Szt. Lajos hídja — le nem szakad alattunk. Szántó is titkos fonalakat talál az ember és ember közt: a sorsok visszatérnek, megismétlődnek nemcsak ugyanazon családokban, hanem máshol is, korlátlanul, meg nem magyarázható logika szerint. „Valahol elindulnak a sorsok egy nemzét szent pillanatában, valahol szétágazódnak a sorsok generációk és történeti kórok félelmes erdejében, valahol ismét egymásmellé kerülnek és futnak párhuzamosan,

mint a hegedű-húrok és valahogy egyé torkolnak, összefolynak.” Szántó hisz a kettős életben, hogy az ember a maga egyéni életével párhuzamosan egy másikét is élheti, mint Jókainál Hátszegi Lóránt — Fatje neagra, Babits Gólyakalifája, vagy Makkai Agnesében a doktor; vagy folytatódik valakinek az életében, mint Wassermann Etsel Andergastjában Irlen és Kerkhofen. A szerző ezt így magyarázza: ha valaki leküzd a halálfélelmet s a kimúlás percében összpontosítani tudja minden lelki erejét és át tudja menteni emlékezőtehetségét a következő életre, akkor a halál elveszíti minden tulajdonságát előtte, mert a halál semmi egyéb, mint az előző életformák elfeledése. Nem vagyok szakember az okkult dolgokban, csak annyi a megjegyzésem, hogyha a halál a meglévő életformák elfeledése, hogyan viheti át valaki magával a másik partra éppen az emlékezőtehetségét? Ez azonban más lapra tartozik. Szántónak nagy jelességei vannak. Bámulatos az elbeszélő készsége. Kifogyhatatlan a történetek kitalálásában, örökké újat és újat tud szőnyegre helyezni, látszik, hogy nagy figyelemmel kísérte az emberek sorsát és minden apróság érdekelte. Természetes, hogy ez a nagy elbeszélő készség itt-ott korlátozásra szorul. Kétfőtönd tudja alakjait bemutatni és foglalkoztatni. Pompásan tud megjeleníteni tárgyakat, jeleneteket és környezetet. Akárhova visz, mingyárt megteremt a levegőt a maga sajátos elemeivel. Nála nem lehet összetéveszteni Berlint Rómával, a fórum romanumot a bugaci csárdával. Meglátszik világlátottsága, s különösen nagy az érzéke a zenei hangok és a színök iránt. Ebben a tekintetben egy írónk sem vetekszik vele. Meglátszik, hogy valamikor festő volt. Tudni kell róla, hogy a háború előtt is

művészkedett, de ecsettel; a gorlicei éttörésnél azonban megvakult s most mint íróban folytatódik nagy művészi tehetsége. Nem lehet azonban elhallgatni, hogy igen sokszor szabadszajú férfitársaság stílusában tárgyal. Értsük meg egymást: tudom, hogy az író sokszor nem kerülheti el bizonyos kiserő körülmények visszaadását, vagy néha szereplői szólják el magukat; nem erről van szó, hanem itt maga az író csemegezi a pikáns falatokat. És sohasem hagyja útszélén a „művészi kínálkozásokat”, csak úgy, mint Tabéry.

VI.

A kiállítás utolsó szögletébe értünk: az ugynevezett szórakoztató regények sátorához. Ez a sátor kissé bazárszerű, ahol békés egyetértésben parádézhatnak egymás mellett tükör, fakanál, fésű és medvecukor. Ide menekíttem Makkai „Agnes”-ét, az okkultista regény egyetlen kísérletét; itt nyert elhelyezést Szántó „Földgömb”-je, amely Marlowe-nak, a XVI. sz.-i angol drámaírónak viharos életét mondja el; és itt helyezkednek el „Quo vadis” keretben „A császár bűnbakjai” P. Jánossy Béla rendezésében. Látunk aztán művészi szerelmeket épsemű és vak hősökkel. Ez különben mindegy, hiszen a szerelem vakká tesz minden közönséges adófizető alanyt. Hát még ha művészi szerelmet hoz mozgásba! Erről győződünk meg a „Nászrepülés”-ben, Kádár regényében, ahol a szenvedő fél nyitott szemmel ugrik a tengerbe. Szabó Mária „Apasszionatá”-jában fordítva történik: a vak művész a végén fizikai látását is visszanyeri, hogy belássa igazságtalanságát. Az elnyűtt modern házasság is ábrázolásra talál Ligeti Ernő könyvében, a „Kék barlang”-ban. A gondolat az benne, hogy az emberek

A földközi-tengeri surlódások miatt nő a világnyugtalanság

A londoni kormány Burgosban tiltakozott az angol hajók feltartóztatása miatt

Párizsból jelentik: Az egymást erős földközi tengeri surlódások miatt Párizsban hétfőn igen sötét színben látják a nemzetközi helyzet kilátásait. A „Temps” külpolitikai cikkében a következőket írja:

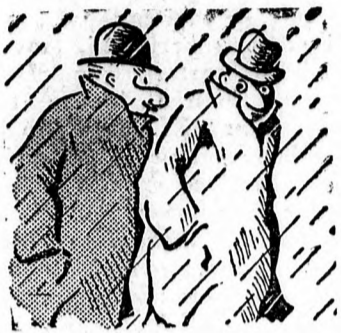
— Sok bizakodásra nincs okunk. Ha a spanyol válság világválsággá válik, rendkívüli kockázatokra számíthatunk. Minden remény abban van, hogy a német kormány nem akar egyelőre világgösszeütközést s ezért Berlin óvatos lesz.

Londonból jelentik: A Reuter jelenti: Az „Etrib” angol hajót december 31-én az Európa-fok közelében feltartóztatta egy spanyol nemzeti hajó. A nemzeti hajó parancsnoka felszólította az „Etrib” kapitányát, mutassa meg iratait, amire az nem volt hajlandó. Az Etrib Haifából narancsot szállított Liverpoolba.

Az esettel kapcsolatban az angol kormány tiltakozását fejezte ki Burgosban. Az ügyről hivatalosan ezt jelentik: A brit kormány nem hatalmazott fel senkit, hogy hajóit a spanyol vizeken kívül feltartóztassa, vagy átkutassa. Az angol kormány felfogása szerint ha egy angol hajó fegyvereket vagy hadianyagot szállítana — ami nem áll fenn sem a „Blackhill”, sem az „Etrib” esetében — az angol hatóságok és nem a spanyol nemzeti hatóságok hivatottak megtorló intézkedésekkel élni. A tiltakozást támogatja az a tény, hogy a Blackhillt

egy nemzeti parti hajó követte és az Etribet az Európa-foknál tartóztatták fel. Egy angol torpedóromboló azonnal Cadiz felé vette útját és kapitánya tiltakozott a felkelő hatóságoknál, kérve, hogy hasonló incidensek ne forduljanak elő. A Hendayeban székelő angol nagykövetség utasítást kapott, jelentse be erőlyes tiltakozását Burgosban.

Óvakodjunk a meghűléstől?

„Már a csontjaimban érzem a nedvességet. Biztos, hogy meghűltem.”

„Amint hazaérkezik, használjon Carmol®-t bedörzsölésre és rögtön elmúlik.”

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. **Ára üvegenként 22 lei.**

Svájc három oldal irányában is erősíti határait

Indiában tőzsderiadalom támadt arra a hirre, hogy Európában összetűzés fenyeget

Bernből jelentik: A svájci hadsereg megerősíti a német, francia és olasz határt, sőt az ország belsejében is védelmi állásokat épít ki.

A Jungfrau 4166 méter magas csúcsán légitámadások jelzésére és elhárítására szolgáló berendezést helyeztek el.

Bombayból jelentik: A bombayi tőzsdén arra a hirre, hogy az európai konfliktus kiéleződött, vad hossz keletkezett. Az árak ugrászerűen emelkedtek. Különösen az acél- és textil-árakban jelentkezett óriási áremelkedés. A kereslet oly nagy méreteket ölt, hogy a kínálat alig tudja kielégíteni.

sohasem tudják megbecsülni a meglevőt. Mindnyájan járunk a boldogság kék barlangjában, de sokan észre sem veszik... Aztán volna még itt elég játékszer, de ezek már csak egészen a háttérben, még a címük is alig látszik. Jobb is, ha nem látszik. Vannak első elindulások, még várjunk a véleménynyilvánítással.

Van itt azonban három könyv, amely különösen magára vonja figyelmünket: „Pjotraska”, „Új élet kapujában” és „Napos oldal”. Mindháromnak Karácsonyi Benő a szerzője. Mindhárom regényírói rátermettséget árul el, akár az alakok rajza, akár a történet, akár az előadás szempontjából. Az első és a harmadik munka Dickens-féle ál-realista stílusban készült, vagyis a kisérő körülmények s az alakok egyrésze is az élethől vannak kiemelve, de azért a történet maga hamisítatlan romantika és a főhős is ugyanonnan kapta az érzékszerveit. Dickensre emlékeztet az a kedves, nem közönséges humor is, amely napsugárként ömlik el a mezőkön, s színeket fest a tárgyak és emberek arcára. Könyvei ezért kellemes olvasmányok. Sokkal mélyebben jár második alkotása: az „Új élet kapujában”, amely a tegnapi, márt és holnapot akarja megrajzolni Tunák inérnök történetében. Tunák még a régi világot hordja magában, mikor hazakerül a hadifogságból, lelke még a régi hagyományokból táplálkozik, még ott él a tegnapi. Pedig azóta már a házak dőltek össze, új világ emelkedett ki a romokból más levegővel, más versejtekkel és más életműködéssel. Felesége, nővérei, barátai elmodernültek, gyermeke az ő távollétében született, nem akarja elfogadni apának, még a mérnöki tudomány is más területekre tolódott.

Tunák új élet kapujába került. Ennek a nagy ellentétnek a bemutatása kiválóan sikerült. Mit lehet itt keresni? Mi van itt kialakulóban? Ez lenne a holnap, de ez még csak nagyon zavarosan halványodik valami kommunista utjelzőkön. Karácsony Benőt minden regényében az élethez való ideges küzdelem érdekli, mint Faladát és könyvei határozottan nem közönséges tehetséget árulnak el. De nem ritkák az izléstelenések sem. Regényirodalmunkban tíz év alatt nem köptek annyit, — beleértve az egész Göre Gábor atyafiságot is, — mint Karácsony Benő utolsó regényében. És állandóan az állati terminológia szolgáltatja a szókészletet az emberi műveletekhez. Örökösen „pofa”, „manes”, „pofáznak”. A szereplők neve is Fapofa, Lóláhu, Tömzsi. Ez igen amerikaias, durva, mint a boxolás. És egyebek is disztelenkednek. Nem hagyhatok szó nélkül bizonyos durvaságokat, amelyek veszedelmesen kezdnek elharapódzni szépirodalmunkban. Ma már a tengéleti működések, sőt drasztikusabb dolgok is polgári jogokat követelnek az irodalomban. Neveket és példákat most nem mellékelek, de megteszem, ha szükség lesz rá. A jóízű névben kérem kell írónkat, hogy ne allitsanak fel illemhelyeket az irodalomban is. Az illemhelyek maradjanak ott, ahová a polgári hatóságok helyezték őket. Az írók pedig tanulják meg, hogy vannak dolgok, amelyekről a paraszt sem beszél idegenek előtt, és ha muszáj, akkor is csak szordinóval. Mi azonban egyáltalán nem vagyunk kíváncsiak rá. A francia izléstannak van egy rendelkezése: il y a des choses qui existent, mais dont on ne parle point. (Folytatása következik).

A parányi ember...

a nagy természettel szemben állva küzd a maga nyugtalan, kielégíthetetlen idegeivel és gyenge szervezetével. Bámulatos szívóssággal akarja meghódítani az egész világot. Pedig ráeszmélhetne arra, hogy ezáltal napról-napra kopik-romlik szervezete és észrevétlenül halad a megsemmisülés felé, mert nem bírja a nagy tempót képele-tenek világával felvenni és előbb-utóbb a betegségek sorozata támadja meg szervezetének ellenállóképességét, u. m. ideges gyomorhaj, bélzavarok, epe és máj-megbetegedések, ideges álmatlanság, szédülések és hevílések.

A világhírű amerikai Gastro D., amely egy készülő, súlyos gyomorhajok esetében olyan vosok, valamint sok ezer és ezer beteg bizonyíté-eredményeket adott, amit eddig semmiféle más gyógyszerrel elérni nem lehetett. Neves tudós orvosok, valamint sok ezer és ezer beteg bizonyítja a gyógyszernek rendkívül gyógyító hatását.

„Gastro D” kapható az ország minden gyógyszer-tárában és drogériájában vagy postán megrendelhető 130 lei utánvétellel Császár E. gyógyszer-tárában, București, Calea Victoriei 24.

Egységesítik a polgári perrendtartást

Bucurestiből jelentik: A törvényalkészítő bizottság befejezte az egységes polgári perrendtartást, mely a polgári és kereskedelmi eljárást szabályozza. A törvénytervezet a házasság felbontására, családjogra, gyámságra, gondnokságra, iratok hitelesítésére és végrehajtási eljárásra vonatkozó örökösödési és végrehajtási eljárásra vonatkozó szabályokat is foglal magában. A telekkönyvi eljárásra vonatkozó rendelkezéseket külön tervezetben csoportosítják.

Világszerte csökkent a munkanélküliség

Genfből jelentik: A Nemzetközi Fizetések Bankja negyedévi kimutatása szerint az elmúlt év augusztusától decemberig terjedő időszakban a legtöbb országban csökkent a munkanélküliség. A négy év óta tartó állandó javulás sorrendben különösen figyelemreméltó. Angliában, Magyarországon, Lettországon, Jugoszláviában, Bulgáriában, Esztországon, Japánban és Svédországon.

Siklórepülést

tanulnak motornélküli repülőgépen a japán lányok is, a Tokió mellett levő Matsudo-repülő-teren. Képünk három fiatal japán leányról készült, amint vitorlázó repülőgépek mellett fel-

Katona Jenő:

Az aszfalt apostala

Egy nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnenschein, Berlin híres apostoláé. Az egyház szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ára 40 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkná

Ahol öt világrész fiai együtt tanulnak

Háromszáz éves a római Propaganda-Kollégium

Róma, január hó.

Az idei esztendőben nagy ünnepe lesz az örökváros egyik legrégebb intézményének, a Propaganda-kollégiumnak. Háromszáz esztendővel ezelőtt vetette meg alapját Vives prelátus ez a kezdetben kicsiny és szerény intézet három évszázad folyamán az egyház egyik legterebélyesebb eredményévé növekedett, Alma Mater pedig szellemi központja lett a katolikus hitterjesztés ma már gigászi méretű művének.

Érdekesek ennek az intézetnek a lakói. A növendékek a világ minden részéből toborzódnak. Itt tanulnak azután s amikor lelkiük telítve van alapos tudománnyal, az egyház és a Szentszék iránti nagy ragaszkodással és szeretettel, elszélednek a világ négy sarka felé, s mérhetetlen szolgálatot tesznek az emberiségnek. Itt, ebben az intézetben tanulnak általában az összes keleti egyházak növendékei, így a romániai gör. kat. püspökségek legkiválóbb papnövendékei is, itt szívják magukba a mindenki által nagyrabecsült „római szellemet”, amely egyuttal a nyugati műveltség szellemét is jelenti.

A PIAZZA DEL POPOLO-TÓL A JANICULUSIG

Bizonyára maga Vives prelátus, a jámbor spanyol főpap csodálkozott volna el a legjobban, ha valaki szerény művének későbbi páratlan fellendülését megjósolta volna. Ki is gondolta volna háromszáz évvel ezelőtt, hogy a derék prelátus azzal a néhány fiatalemberrel, akiket annakidején a Piazza del Popolo, saját házában neveltetett, a Hitterjesztés Kongregációjának, a híres Congregatio de Propaganda Fide-nek veti meg alapját? Senkinek eszébe sem jutott akkor, hogy a roskatag, ódon Ferratini-palota helyére VIII. Orbán, X. Ince és VII. Sándor pápák, nemkülönben egy egész sereg biboros ösztönzésére az akkori világ legnagyobb építőmestere, Bernini olyan Propaganda-palotát fog majd emelni, amely a művészeti szépségek tárházában, Rómában is egyike lesz a legszebb épületeknek. Az meg éppen nem juthatott eszébe senkinek, hogy 290 és egynéhány évvel a nagy alapító-pápa halála után, már ez a hatalmas intézet is kicsiny lesz azoknak a lelkes kispapoknak a befogadására, akik a világ minden részéből az örökvárosba özönlenek s ebben az intézetben készülnek fel nagy, apostoli munkájukra. Pedig bizony kicsiny lett VIII. Orbán palotája is. Annnyira kicsiny, hogy VIII. Orbán egyik késői utódja, a világmissziók nagy pápája, XI. Pius 1931-ben újabb otthont emelt a Propaganda-kollégium számára a Janiculuson, ahonnan a legszebb kilátások egyike nyílik az örökvárosra. Ezt az új kollégiumot, amelyben 35 nemzetből 240 növendék számára van hely, 1931 április 25-én szentelték fel a nagy ünnep méltó ünnepélyességgel.

A lelkek igazi népszövetsége

Tonkin, Kokinkhina, Annam, Kína, Malabar, India, Hollandia, Dánia, Jugoszlávia, Görögország, Németország, Skócia, Svédország, Norvégia, Bulgária, Angolország, Románia, Törökország, Egyiptom, Ausztrália, Délafrika, Ceylon, Siam, Japán, Perzsia, Irak, Irország, Szíria, az Egyesült Államok, Új Zeeland, Honduras, Libanon, Mauritania és Tahiti küldik el ide évről-évre fiaikat: 240 ifjút a világ minden részéből. Micsoda szent összetalálkozás ez itt! ... Ez igazi Nemzetek Szövetsége, ahol az egyetértés és a békés harmonia uralkodik, mert itt az evangéliumi szeretet szelleme hatja át a szíveket...

A legkülönfélébb nemzetek fiai kerülnek itt össze ebédlőben, kápolnában, az üdülés, vagy a tanulás idején, egyszóval mindenütt és mindenkor. Ünnepeken a kollégiumban lévő összes nemzetek zászlói lengenek az intézet falain. S még sincs soha semmi torzsalkodás,

Már ebben az új, fényes palotában fogja tehát megülni a Propaganda-kollégium ez év augusztusában alapításának 300 éves évfordulóját. Micsoda gazdagság e három század történetében!

A NAGY „ALMA MATER”

„Ez alatt a három évszázad alatt — olvassuk a kollégium hivatalos értesítőjében, — a Propaganda-kollégium mintegy 6000 fiatal-embert nevelt falai között s küldötte őket a világ megtérítésére. E 6000 újkori apostol sorából, — akik közül 5000 a színes népek fiai közül való volt, — mintegy 300 érsek, püspök és apostoli vikárius került ki, továbbá egész sereg különböző szertartású pátriárka és három biboros is. Méltán írhatta tehát ez az igazi „Alma Mater” XI. Pius pápához abban az ünnepi évben, amikor új palotájába költöztetett: „Csodálatos mű ez! Három század alatt milyen gazdag az apostoli munka! ... Visszatekintve a múltba, mennyi vértanú pálmá, mennyi tiszta lilium, mennyi hitvallói hősiesség egy ragyogó, koronába összefoglalva! Ezt a koronát im most hódolattal tesszük le az Apostoli Szentszék lábai elé, hogy Krisztus földi helytartójának szent áldásától az újabb évszázadok folyamán újabb pálmák és liliumok virágozzanak ki a világra” — az áldására...”

És a Szentatya válasza? „A Vatikánból a pápa mindig szemmel kísérheti a Propaganda-kollégiumot, ezt a hatalmas épületet, amely az egész környéket uralja. De nemcsak a szemünk előtt van szüntelen ez a hatalmas, új épület, hanem atyai szívünkben is különleges helyet foglal el annak minden egyes lakója, mert ennek az intézetnek fiatal levtáiról tudjuk, hogy a Mi egyetlen intésünkre készek elhagyni mindent és elmenni távoli országokba, félvad népek közzé, hogy minden nemzeteket és népeket az egy igaz Istenhez vezessék...”

S ki nem értené meg Krisztus földi helytartójának atyai örömet, ha a nagyszerű intézményre tekint?...

Ha annakidején — Martialis római költő szerint — méltán ujjonghatott a Janiculus, — mert ormai egyetlen pillantással betekintheték a hét halmot és átölelheték Rómát, hogy ne ujjongana most e nagyszerű kollégium látára, amelynek növendékei a világ minden részéből összeseregelve, egy nagy világ hatalmas panorámáját szemlélik innen lelki szemikkel. Mert ezeknek a jövő apostoloknak az égő tekintete innen a Vatikánra szögödik először, majd onnan áthatolva túl a hét halmon, túl az örökvároson, az egész világmindenségen pihen meg, ott meglátja a népeket, a pásztor nélküli nyájának megszámlálhatatlan seregét s közben szívükben isszhangja támad Krisztus örök és vágyódó szavainak: „És legyen egy akol és egy pásztor...”

Összefoglaló orvosi jelentést adtak ki a pápa egészségi állapotáról

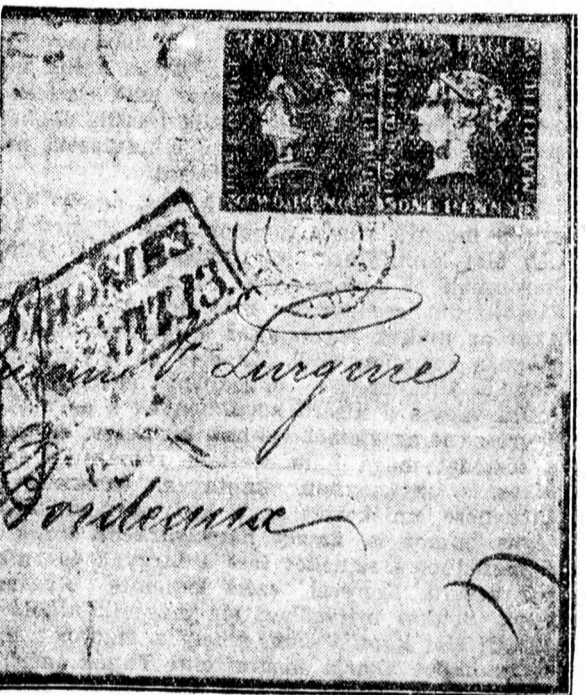
A szív működés túlterhelődése miatt még ok van az aggodalomra

Vatikánvárosból jelentik: Vatikánvárosban hétfőn délután a következő hivatalos jelentést adták ki:

A Szentatya állapotát a betegség kezdete után egy hónappal a következőkben lehet összefoglalni: a betegség alapoka az érlelmeszedés elterjedésében keresendő. Ez a szívizmot terhelte meg és megnehezítette a szív működést. A zavarok fokozódása következtében vérkeringési nehézségek támadtak és ez tette szükségessé azt, hogy a beteg ágyba fektessék. A vérkeringési zavarok, bár ingadozó, de mégis fokozódó javulást mutattak. Erős fájdalmas tünetek léptek fel azonban a bal-láiban és nem sokkal ezután a jobb-láiban is. Remény van rá, hogy a helyi zavarok enyhülnek, sőt el is tűnnek. Azonban a Szentatya magas kora miatt a szív működés megterhelődése még mindig aggodalomra ad okot.

Javul a világgazdaság helyzete

Genéből jelentik: Számos tekintetben a világgazdaság teljesen kilábalott a válságból és elérte, sőt meghaladta 1929-nek jelzőszámait. Ez derül ki a Népszövetség december havi számadatközleményéből. Így például a világ acéltermelése a múlt hónapban már tizenkettszázalékkal nagyobb volt, mint 1929 végén, sőt a kőolajtermelés nem kevesebb, mint huszonkét százalékkal haladta meg az 1936 harmadik évtizedének eredményét. Az építőtevékenység is számos országban nagyobb, mint 1929-ben. Ezek az országok: Németország, Dél-Afrika, Svédország, Finnország, Magyarország és Anglia. A világgazdaság helyzetének lassu, de folytonos javulását mutatja az is, hogy a világkereskedelemben mennyiségének arányban kifejezett értéke 1936 októberében négy százalékkal nagyobb volt, mint az előző évnek ugyanebben a hónapjában. Ami az áralakulást illeti, 1936 második felében a gabonáknak erősen emelkedtek az előző évhez viszonyítva. Negyvenszázalékos a gumiar emelkedése, huszonöt százalékkal drágult a réz és huszonkétszázalékkal emelkedett a gyapjú ára.

A világ legértékesebb levele az első Maurítius-bélyeggel.

Január hetedikétől tizedikéig tart Németországban — és több más országban is — a bélyegnap. Ebből az alkalomból Hamburgban nagy kiállítást rendeznek, itt látható többek között a világ egyik legértékesebb levélborítékja, a két első Maurítius bélyeggel, melynek értéke 125.000 aranyárnyék.

Dr. Czumbel Károly.

A madridi belga követ fiát megölték az ottani vörösek

Oriási a fölháborodás Brüsszelben. — A spanyol háborús helyzet nagy fordulathoz érkezett

Brüsszelből jelentik: Belgiumban egyre nő a felháborodás Borchgrave bárónak, a madridi belga követ fiának a spanyol vörösek által történt meggyilkolása miatt. Hír szerint a külügyminisztérium ismét érintkezésbe lépett a spanyol követséggel. Egyik katolikus szenátor interpellálni készül az ügyben.

A *Nation Belge* azt írja, hogy a kormánynak jóváértelt kell követelnie a fiatal báró meggyilkolása miatt, mert

a vörös Spanyolországban hivatalos gyilkosok kormányoznak. A diplomát azért gyilkolták meg, mert az nem engedte, hogy a vörös milicisták betóduljanak a követség épületébe.

Spaack külügyminiszter hétfőn fogadta a spanyol követet, akivel az ügy elintézéséről tárgyalt.

A külügyminisztérium közlése szerint a madridi belga diplomáciai képviselőt december 28-án értesült arról, hogy Borchgrave bárót Fuencaralban holtan találták és 25-én eltemették. December 30-án

a belga kormány a spanyol kormánytól azonnal vizsgálat megindítását kérte és fenntartotta magának a jogot, hogy jóváértelt követeljen.

Ugyanaznap a spanyol kormány hivatalosan részvétét fejezte ki a belga kormánynak. Spanyolországhoz intézett újabb jegyzékében a

belga kormány tudomást vett erről és hangzottatta, hogy haladéktalanul intézkedés történik a holttest kihantolására és a belga követségnek való átadására, valamint a vizsgálat további szigorú folytatására.

EGYIK NAGY BELGA LAP LELEPLEZŐ KÖZLÉSEI A GYLKOSSÁGRÓL.

A „Libre Belgique” minden hivatalos cáfolat ellenére továbbra is fenntartja, hogy Madrid közelében megtalálták Borchgrave belga követségi titkár holttestét. A lap azt írja, hogy a szerencsétlen ember holttestét irtózatossan megcsontították, fejét baltával roncsolták szét, hogy ne lehessen felismerni. A vörösök áldozatát egy Madrid melletti sírgödörben találták meg, negyven más áldozattal együtt. A gyilkosok a követségi titkár minden igazoló okmányát eltüntették, de bennfelejtették az egyik ruhában a titkár brüsszeli szabójának a címkejét. A belga lap heves támadást intéz a külügyminiszter ellen azt írva, hogy a külügyminiszter szocialista léte el akarja titkolni a borzalmas büntényt. A cikk a következő szavakkal végződik:

„A hivatalos iroda cáfolata sem egyéb, mint hiu törekvés arra, hogy az irtózatossá tnyek letagadásával lecsillapítsák a felkavart közvéleményt. A felháborodást azonban nem lehet elnémitani.”

A spanyol helyzet végkifejlés előtt. — Párizs nyugtalanodik a német közbelépés miatt

Párizsból jelentik: Itteni jólértesült körökben úgy vélik, hogy Spanyolországban a helyzet már megérett a végkifejlésre.

Egyrészt Németország szorongatja a tengeren és a tenger felől a vörös kormányt, másrészt Franko tábornok megkezdte minden eddiginél nagyobb támadását Madrid ellen.

Párizsi beavatott körökben — mint a *Temps* megjegyzi. — hajlanak arra a föltevére, hogy

a német kormány meg akarja várni Franko új támadásának eredményét és csak azután válaszol a közös angol-francia jegyzékre

a spanyol semlegesség megvalósítása ügyében. Párizsban különösen nagy nyugtalantságot keltenek a német lapok cikkei, amelynek fenyegető hangja francia körökben általános feltűnést keltett.

A MADRIDI VÖRÖS TABORNOK TÁRGYALÁST KEZDETT A MEGHÓDOLÁS RÓL.

Tolenóból jelentik: Talaverai jelentés szerint Mongada tábornok, a madridi vörös védőrség egyik csapatának parancsnoka tárgyalásokat kezdett Franko tábornokkal a vörösek meghódolása ügyében. Franko közölte Mongadával, hogy csakis feltétel nélküli megadásról lehet szó.

MADRIDBAN A VÖRÖSEK MAGUK KÖZÖTT IS ÖSSZEÜTKÖZÉSEKET FOLYTATNAK. — ÉHSEG BARCELONABAN.

Párizsból jelentik: Spanyolországból érkezett legújabb hírek szerint Madridban a helyzet egyre türethetlenebb a vörösek számára. Vezetőik kezéből lassanként teljesen kisziklik a tömegek irányítása. Többibben voltak véres összeütközések az anarchisták és kommunisták között és ezeknek során mindkét fél igen sok halottat és sebesültet veszített. Mindezekhez hozzájárul a köztisztviselési és közegészségi viszonyok állandó romlása. A polgári lakosság még nem hagyja el szívesen a fővárost, mert attól tart, hogy a vörös Spanyolország más városaiban még rosszabb sors vár rá.

Barcelonaiban is egyre nyugtalanítóbb a helyzet. A város élelmezése is nagy gondot okoz. Minden szállításcsőzt a katonaság szá-

A szívfájdalmak

amelyek a bal kézbe is lehúzódnak, az angina pectorisnak jellegzetes symptomái, az érlemezésedés legmegdöbbentőbb tünete. A fájdalom kibíratatlanok, melyek a lélegzőskor még erősödnek is.

Az egyedüli gyógyszer, amely érelmeszesedés ellen a legjobb gyógyító hatással van, a Dr Mladejowsky tanár-féle SKLEROLSYRUP.

Mingyárt a kura megkezdésekor 5 üveg elfogyasztása után az Angina fájaldalmak enyhébbek lesznek és a kura végével a symptomák egész sora megszűnik, mint: fülzugás, szédülés, álmatlanság, gyomorzavarok, stb.

A Prof. Mladejowsky-féle Sklerolsyrupnak, hála összetételének, csodás hatása van, miután feloldja az erekben a savakat, miáltal újra visszaállítja azoknak rugékonyságát, amely a jó vérkeringésnél szükséges.

Amint látható, a Sklerolsyrup az érlemezésedés egyik főokára hat a legjobban. Diabetikusok Sklerolsyrup „D”-t szednek, amely cukor nélkül lett gyártva.

Az a brosurá, amelynek címe „Az érlemezésedés és annak új gyógymódja a Prof. dr Mladejowsky féle Sklerolsyruppal” és amely számos meggyógyult beteg és orvos levelét tartalmazza, a gyógyszertárakban és drogériákban ingyen kapható, vagy kívánatra ingyen megküldi postán a föliratokat: E. & L. Clora, București, III. Strada Sperantei 37

mára foglaltak le s ezért is a lakosság élelmiszer-ellátása leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Különösen szenvednek az élelmiszer hiánya miatt a gyermekek és asszonyok.

A NEMZETIEK NAGY TAMADASAI MADRIDBAN ÉS CONDOBÁBAN — GIBRALTAR KÖZELÉBEN ELFOGTAK EGY OROSZ GÖZÜST

Madridból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok több ágyunaszádja Gibraltár közelében elfogta az orosz „Komes” gőzöst és Ceutába kísérte. A gőzösn 4000 kg. hadianyagot foglaltak le, amelyet a szovjet a spanyol vöröseknek szánt.

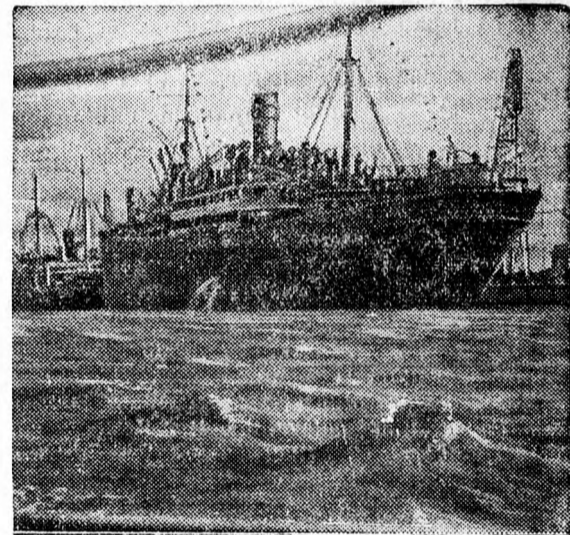
Hétfőn délután heves csata volt Villareal közelében. A harc a vörösek megfutamodásával végződött. A nemzetiek által zsákmányolt hadianyagok között igen sok szovjet-gyártmányú gépfegyver és hadiszer volt.

Ugyancsak hétfőn a nemzetiek 15 repülőgépe megjelent a főváros felett és bombázta annak több pontját. Az egyik bomba szétrombolta Alfons király unokaöccse palotájának déli szárnyát. Több helyen tűz ütött ki. Megjelentek a nemzetiek repülőgépei Bilbao felett is és bombázták Bilbaot és környékét.

A valenciai kormány jelentése szerint Franko tábornok csapatainak egyrészt Madridtól visszavonta és Cordoba közelében állította fel, ahol a nemzetiek nagy támadásra készülnek. Most Montoro közelében vannak kemény harcok.

OLASZ-ANGOL MEGALLAPODÁS, HOGY SPANYOLORSZÁGOT SEMLEGESITIK

A *Paris Soir* diplomáciai körökben szerzett értesülése szerint Anglia és Olaszország a spanyol kérdésben úgy egyezett meg, hogy nem szabad megengedni sem Berlinnek, sem Moszkvának, hogy Spanyolországban, vagy annak egyrésztében döntő befolyást szerezzen, hanem az országot semlegessé kell tenni. A polgárháború befejezése után csak mérsékelt irányú kormányt fognak megütni.

Szovjethajók a Spanyolországi Alicante kikötőben.

A spanyolországi Alicante hadikikötőben szovjethajók hadiárukat rakodnak ki. Érdekes képünk egy francia hajóról készült a Presse-Illustrationen fotóriportere készítette.

Amerikában a gépkocsiiparban megáll a munka

69 ezer munkás sztrájkol, 130 ezret elbocsátanak

Newyorkból jelentik: A gépkocsi iparban kitört sztrájk még mindig tart, sőt azzal a veszéllyel fenyeget, hogy egész Amerika gépkocsi ipara leáll. Jelenleg 69 ezer munkás sztrájkol. Ebből 51 ezer a General Motoros művek alkalmazottja. A rokonipari sztrájk miatt a General Motoros műveknél fennakadt a munka, úgy hogy a gyár kénytelen lesz rövidesen 130 ezer munkást elbocsátani, mert a többiek sztrájkja miatt nem tudja őket foglalkoztatni.

Szakkörök véleménye szerint a munkamegtagadás miatt 50 ezer autógyári munkást kizárnak

A lefényképezett álom

Newyork, január. Elsőtűtített alagsori kutató terem az egyetem élettani intézetében. Rejtett lámpa derengő fényében fehérbe öltözött asszisztensek kapcsolókat kattantanak, fogantyúkat mozgatnak, villanytelepek érintkeznek, dugaszait illesztik helyükre, bonyolult szerkezetű finom műszerek rézgombjai körül motoszkálnak. Egyébként az egész kép felettebb emlékeztet holmi spiritiszta ülésre. Az egyik sarokban még a szellemidézők „kabinet”-je is ott található, lefüggönyözött fülke, melynek hordágy-szerű fekvőhelyén ott fekszik mozdulatlanul a „médiúm”. A kísérleti személy. Alszik. Nem révületes álomban, csupán egészséges, természetes, alvásban. Furcsa, téglatest-alakú rézháló borul föléje, karjain fémkarperecek, fejét fémsisak fedi, mint a villamosszék elfűléit. Rézhuzalok futnak róla az asztalon álló villamos műszerekig. Vajjon mit művelnek vele?

Dr. Max W. Louis, az „agyhullámkutató-intézet” (brain-wave-laboratory) fiatal vezetője meglepő választ ad a látogatónak. — Lefényképezzük az álmát — feleli, akár csak egy wellsi fantasztikus regény meglevenedett hőse. Csakhamar megtudjuk, milyen az „álomfénykép”. Egy mozdulat és kialszik a derengő fény, helyette azonban megvilágosodik egy vetítőernyő. És rajta zezugos vonalak, mint amilyeneket a földrengésjelző készülékek irónjai szoktak rajzolni. A vetítőgép hajszálfínom fény-sugara cikázva siklik végig az ernyőn és fáradhatatlanul rajzolja a szeszélyes csipkéket.

— Ime, az „álom-grafikon” — sugja fülünkbe halkán Max doktor, hogy a kísérleti személy föl ne ébredjen. Ha ezeket a görbéket filmre rögzítjük, megkapjuk annak az álomnak a „fényképét”, amit az alvó ebben a pillanatban álmodik.

Kis ideig értetlenül és a meglepetéstől némán figyeljük a fénycsíkok cikázását. Aztán gyulladnak a lámpák, a „médiúm” felébred. Max doktor pedig beszélni kezd az élettani kutatás egy új ágának eredményeiről, melyek meglepő lehetőségeket villantatnak fel az emberiség előtt.

Rég ismert tény — magyarázza —, hogy az életfolyamatokat a szervezetben gyenge villamos áramok kísérik. Berger Hans jénai egyetemi tanár már évekkel ezelőtt bebizonyította, hogy az agyvelő tevékenysége közben éppúgy fejleszt lüktető villamosáramot, akár a szív. A modern orvostudomány a szív villamos áramait zezugos görbék alakjában már láthatóvá tudja tenni, le tudja fényképezni és ezek az elektrokardiogramok megbecsülhetetlen segédeszközök a szívbetegségek ellen küzdő orvos kezében. Hasonló módon érzékelhetjük az agyvelő villamosrezgéseit is, ha a koponyára erősített fémelektrodák segítségével elvezetjük a gyenge áramot, elektroncsövekkel felerősítjük s aztán az Einthoven-féle oscillográf és erősfényű vetítőlámpák segítségével fénylúktetéssé változtatjuk. Akinek gyakorlata van ezeknek az „elektronkefalogram”-oknak az értékelésében, a vetítőernyőről, vagy a fénykép rajzáról valószággal leolvashatja az agyvelő működését.

Es azt is, hogy mire gondol?

— Nem. De azért e görbék nagyon érdekes dolgokat árulnak el. Míg a kísérleti személy ébren van és megfeszített erővel töpreng például egy matematikai feladaton, a rezgések nagyon erősek és szabálytalanok. Ha például feladatul kapja, hogy bemagoljon egy mondatot, a villamos lüktetések jóval élénkebbek, mintha egyszerűen csak végigolvassa a szavakat. Aztán a lüktetések lassankint megnyugszanak és szabályos, ütemes formát öltenek: a delikvens mindinkább elálmosodik, majd elalszik. Ilyenkor áll be a kísérlet legkedvezőbb szakja, mert alvás közben lehet legnyugodtabban tanulmányozni az agyvelő tevékenységét. Alvás közben aztán...

— Bocsánat egy közbevető kérdésért. Mire szolgál a rézháló?

— Műszereink rendkívül érzékenyek minden villamos behatással szemben. És a rádióállomások, kivált a rövidhullámúak, néha ugyancsak kellemetlenkednek. Egyszer egészen furcsa fénygörbéket kaptunk, melyek értelmét sehogy sem tudtam megmagyarázni. Fejhallgatókat kerítettem, az erősítőkhöz kapcsoltam és egyszerre csak pattogó tánczene esendült meg a fülemben. Kiderült, hogy a kísérleti személy teste antennaként működött, felfogta a rövidhullámokon sugárzott rádióműsört és ez zavarta meg azután az agyvelőből elvezetett rezgéseket. Azóta úgy védekezünk a rádióhullámok ellen, hogy a „médiúm” földelt fémhálvával borítjuk le. Ilyenképp biztosak lehetünk felőle, hogy az „álomfénykép” felvételét nem háborgathatja semmi.

— És mire lehet következtetni az „álomfénykép”-ből?

— Elsősorban az álom időtartamára. Sokan, a szakemberek közül is, azt vélik, hogy a legtöbb álomkép igen rövid ideig tart. Valaki végigálmodhatja évek, sőt évtizedek eseményeit néhány másodperc alatt. Kutatásaim alapján állíthatom, hogy az álmok tetemes része hosszabb ideig általában két-három percig is eltarthat. Általános következtetések lezárása még korai, annyi azonban bizonyos, hogy a görbék lefutása bepillantást nyújt az alvó agyvelejének tevékenységébe. Ugrásszerű kicsücsösödések például azt mutatják, hogy az alvó álomban valami izgalmas, örvendős vagy ijesztő élményen ment keresztül. De nemcsak az egészséges alvó, vagy az, éber agyvelő működését lehet ily módon tanulmányozni, hanem a beteget is és az idegrendszer összefüggő betegségek megfigyelése s gyógyítása terén az új vívmány még nagyszerű lehetőségeket tartogat. Megfigyelték például epilepsziában szenvedő betegek agyvelejének „villamos körképét”, vagy az agyvelőáramok-keltette görbéket és megállapították, hogy epileptikus roham alatt az agyvelőből származó villamosság 3000 százalékkal több, mint nyugalom idején.

Az emberi agyvelő a Természet legfinomabb, legrejtélyesebb alkotása. Vajjon milyen titkokat árul majd el még a tudomány finom műszereinek.

Nekem

beszélhet akármit, üzlethez mégis az amerikaiak értenek legjobban. S ami a fő, mindig fején találják a szöveget. Itt van pl. ez a mr. Pípps. Ez a derék mester ajánlatot tett az egyiptomi kormánynak, hogy aszongys majd ő fölvirágoztatja azt a lehervadt Egyiptomot. A kormánynak nem kell semmit se csinálni, csak engedje át Pípps urnak a piramisokat vagy tíz esztendőre. Nemde bár azok a piramisok jelenleg egy hasznavehetetlen, ócska vacak építmények, amit leveháton nézeget itt-ott egy-egy angol vénkisasszony. De ez tán másképp lesz. Pípps úr bárt rendez be a piramisok alatt. Először is már az is remek ötlet, hogy Pípps úr kiválgtija este villany-girlandokkal a sivatagot. Legalább nem törlik ki a lábukat abban a nagy sötétségben a tevék. Már most, ugyebár, színes villany-lámpák veszik körül jó sűrűn a piramisokat. A lámpák közt Pípps úr fényreklámokat helyezne el. Pl. két piramis közt ki volna feszítve egy óriási mozgó fényűjság, ahol olvashatná úgy benszült, mint kinszült, hogy melyik a legjobb cipőpaszta, likőr, autógumi és hőzentráger. Lent volna aztán a bár. Itt fáraónak öltözött pincérek szolgálnának föl, eredeti óegyiptomi koktélokot. Így a kitűnő Ramzesz-keveréket és a még zamatosabb Tutankdmen-flíppet.

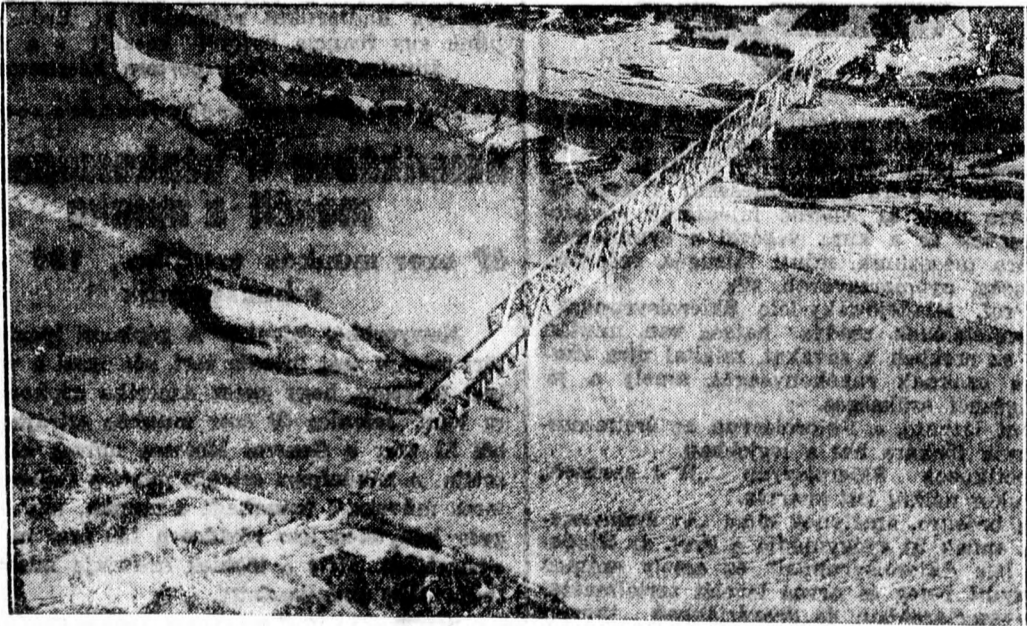
A falakat körül hieroglifák díszítendik és a táncosnők tizenhetedik Agyabugyales-fáraó korabeli lépkekben lejtendik a foztrottot. Olyan egyiptomi urak, akik igazolni tudják, hogy családjuk eredeti fáraócsalád, ma most jelentkezhetnek pincérnek Pípps úrnál, aki nagy súlyt helyez arra, hogy a Sivatat-Grillben csak stilszerű származású személyzet szolgáljon ki. A közönség egyébként kényelmes és jól szellőzött sárbotokban foglal helyet, ahol láthatatlan óegyiptomi hárfajazz szolgáltatja a talpalávaló keleti zenét.

Ugyanott taxiteve, sivatagi oroszlan-radászat, beduin-hangulat és ásatások szárazkötöztetik a közönséget. Mindenki megváltja ásatási jegyét és áshat magának valami nett múmiát vagy akár egész dinasztidát is. Pípps úr csak annyit köt ki, hogy a múmiákon talált smaragdot és más smukkot a pénztárnál le kell adni.

Na, tetszik látni, van még üzlet, csak persze szem kell hozzá, hogy meglássa az ember a földön a dollárt. Sajnos, az egyiptomi kormány nem méltányolta Pípps úr ragyogó ötletét és most továbbra is ott hevernek a piramisok kihasználatlanul.

De azért Pípps urat nem kell féltetni. Ő az, aki ajánlatot tesz a kanadai ötös ikrek mamájának, hogy legközelebb szüljön hatos ikreket és ő már előre lekötöti őket turnéra. Pípps úr az, aki ajánlatot tesz a windsori hercegnek, hogy lépjen fel filmen nála és ő már előre is biztosítja a hallatlan anyagi sikert. Pípps úr az, aki szerződést akarja a sziámi ikerhölgyeket egy újszerű ballethez. Ő az, aki ajánlatot tesz rádión a Marslakóknak, hogy engedjék meg neki kizárólagos joggal a Marson egy revüt bemutatni, ahová a világűrűből külön üstökös-járatokat fog Pípps úr indítani. Pípps urat és társait nem kell féltetni. Egy kis izlésért ők nem mennek a szomszéd világgrészebe. Simpson asszony Cannesben van? Ugy remek ajánlat megy Cannesbe a hölgyhöz. Lépjen fel a Broadway Pípps úrnál, csak néhány dalt kell énekelnie és dolni fog a pénz. Pípps úr nem kicsinyes...

FINTOR.

Első kép a Philippini sziget katasztrófájáról.

Megirtuk nemrégem, hogy a Philippini szigeteken katasztrófális szökőár pusztított. Ez az első, Európába érkezett, repülőgépen készült felvétel a katasztrófa színhelyéről. Képünkön a bayanbongi óriási hid látható, ameynek egyrészt a szökőár elpusztította

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók
dr. Karácsonyi János püspök
összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896-997
ára 40 lel helyett 20 lel
Új adatok és új szempontok a székelyek
régli történetéhez ára 50 lel helyett 20 lel
A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 100 lel helyett 50 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. 300 lel h. 150 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II. 300 lel h. 150 lel
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.

Kapható:

a MAGYAR LAPOK KÖNYVOSZTALYÁNÁL.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljlesztési helye

Strada, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldos: Egész évre 600, félévre 300, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 30 P., egy hónapra 10 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cíj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cíj, Piate Utrii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adnak vissza.
Csak a választóképes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Ismét szeles idő, kevesebb köd, néhány helyen eső és havaseső. Fagyponthoz közeli hőmérséklet.

TAVASZ BUCURESTIBEN. *Bucuresti.* Saját tud. Tegnap déli 12-kor napon 12 fok, árnyékban 9 fok meleg volt a fővárosban.

HERRIOT RÖVIDESEN BUCURESTIBEN ERKEZIK. *Bucurestiből* jelentik: *Herriot*, a francia radikálisok vezére februárban Bucuresstibe érkezik. A francia politikus több előadást fog tartani a fővárosban.

Betörés egy plébániatemplomba. *Ciuj.* Saját tud. Vakmerő betörés történt az egyik külvárosi plébánia templomban. A hostiái Szent Péteri templomba hatoltak be a templomgyalazó betörők és elvittek hat értékes oltárterítőt. A rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást, hogy a vakmerő templomrablót mielőbb ártatlanatlanná tegye.

PÉNTEKEN KEZDŐDIK A TANÍTÁS AZ ISKOLÁKBAN. *Bucuresti.* Saját tud. A népevelésiügyi miniszter elrendelte, hogy az iskolákban az előadások január 8-án visszavonhatatlanul megkezdődnek.

7 milliárd 530 millió levél egy év alatt. *Londonból* jelentik: Az angol posta 901 millió font rekordforgalommal zárta az 1936 március 31-én végződött üzleti évet. Az elmúlt évi forgalmat a következő csillagászati számok illusztrálják: 7.350.000.000 levél, 162.000.000 csomag, továbbá 44.500.000 belföldi, 8.700.000 külföldi távirat, 1.722.000 körzeti és 99 millió helyi telefonbeszélgetés és 316.000.000 postautalvány összesen 842.750.000 font értékben. A postatakarékpénztári betétállomány az üzleti év végén 390.000.000 font új rekordmagasságot ért el és a kibocsátott takaréklapok névértéke meghaladta a 39 millió fontot.

A PENZÜGYMINISZTER VESZI AT A REPÜLOALAP KEZELÉSEST. *Bucuresti.* Saját tud. A repülőalap ügykezelését a pénzügyminisztériumhoz helyezik át, ahol azonban nem oivad be az állam általános költségvetésébe, hanem külön alapként kezelik továbbra is.

Csehország és Magyarország árucseréje. *Budapestről* jelentik: Az új cseh-szlovák-magyar kereskedelmi egyezmény január 1-én lépett életbe. Cseh-szlovákia hatvanmillió csehkorona értékű kú fát és negyvenhárom millió korona értékű szenet szállít Magyarországnak, viszont Magyarország mezőgazdasági terményeket, sertést, juhot, paprikát, stb. szállít Cseh-szlovákiába. A két állam közötti forgalomban kieserendő iparcikkek értéke mintegy harmincmillió korona.

ÁLARCOS BANDITÁK KIFOSZTOTTAK EGY FRANCIAORSZÁGI POSTAHIVATALT. *Nizzából* jelentik: Az Antibes-i postahivatalba behatolt három álarcos rabló, leütötte a hivatalnokot és elrabolta a három postaszakot, amelyben kilencszázezer frank volt. A rablók a kint várakozó gépkocsin elmenekültek.

Gróf Apponyi Albert

Élmények és emlékek

Kapható a Magyar Lapok könyvosztályában.

Ára 235 lei és portó.

Frigyes főherceg temetése

Volt uralkodóházak tagjai nagy számmal vettek részt a gyászoló szertartáson

Magyaróváról jelentik: Magyarország és a külföld mély részvétele mellett kísérték kedden délelőtt utolsó útjára Frigyes főherceget, az egykori osztrák-magyar hadsereg volt főparancsnokát. A temetésen a Habsburg és Bourbon családok részéről jelen volt tíz hercegnő és két herceg, míg a Hohenlohe-Schillingfűst család részéről két hercegnő és két herceg.

A gyászszertartás első része a magyaróvári plébániatemplomban folyt le, ahol valamennyi gyászoló megjelent. A katófalk mellett az első sorban az elhunyt testvéröccse, Jenő főherceg ült, Zita királynő és Ottó királyfi képviselőben és mellette Alfonz volt spanyol király, Frigyes főherceg unokaöccse. Horthy kormányzóval szemben az első sorban Runstädt német gyalogsági tábornok, Hitler birodalmi vezér és kancellár képviselője ült, tőle jobbra Boris bolgár király és Ferdinánd exkirály képviselőben Stollhoff boigár követ. Balra Laïse-Horstenau, osztrák közbiztonsági miniszter foglalt helyet Miklas szövetségi elnök képviselőben, Vilmos excsászárt Oszkár porosz királyi herceg és Ruprecht volt hajor trónörökös képviselte a temetésen. József főherceg bokatorrése miatt nem jelenhetett meg, József Ferenc királyi herceg pedig beteg leányával külföldön tartózkodik.

A következő sorban Miksa főherceg, Károly Albert főherceg, Jaime spanyol infans, Pegovia hercege, Alfonz Bourbon páрмаi herceg, Róbert Bourbon herceg és Ferenc Bourbon páрмаi herceg. Ezután következtek: Eszterházy herceg, Rainer Koburg herceg, valamint a külföldi katonai és polgári előkelőségek.

A ravataltól balra az első sorban Darányi miniszterelnök vezetésével a magyar kormány tagjai, mögöttük a politikai előkelőségek és küldöttségek foglaltak helyet.

A szentély jobboldalán az első sorban Schönburg-Hartenstein herceg, volt osztrák földművelésügyi miniszter, Zechner gyalogsági tábornok, honvédelmi államtitkár ült, Schuschnig szövetségi kancellár és az osztrák kormány képviselőben. Mögöttük Mackensen német követ, az amerikai és az osztrák követ, a német tiszti küldöttség, az osztrák főnemesei családok több képviselője, Schuschnig vezérőrnagy, a kancellár édesapja foglalt helyet.

Koszorut küldött: Horthy kormányzó, Hitler németbirodalmi vezér és kancellár, Miklas szövetségi elnök és sokan mások.

A gyászszertartást Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás végezte nagy papi segédlettel.

Kokainbarlangokat fedezett fel a rendőrség.

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok szerint több vidéki városban kokain-barlangokat lepleztek le. A vizsgálatra való tekintettel a letartóztatottak neveit egyelőre nem közölte a rendőrség.

Gréta Garbo megkapta a legmagasabb művészeti kitüntetést. *Stockholmból* jelentik: A király Gréta Garbo filmszínésznőnek a legmagasabb művészeti kitüntetést, a Litteris et Artibus érdmet adományozta.

A legújabb női kalap: négy az egyben. A newyorki előkelő nővilág legújabb divatja a „négy az egyben” kalap, melynek karimája kicserélhető úgy, hogy négyféle változatban lehet viselni. Színházban vagy hangversenyen a hölgyek a karikat a ruhatárban hagyják és a megmaradt részt kecskes estélyi fejviseletté alakítják.

BÉCSBEN TARTJA MEG ESKÜVŐJÉT WINDSOR EDWARD HERCEG.

Bécsből jelentik: Bécsi hírek szerint Windsor Edward herceg végleg elhatározta, hogy Simpsonnéval való esküvőjét a bécsi anglikán templomban tartja meg a tavasz folyamán. Az esküvőn csak a herceg közvetlen barátai vesznek részt.

Rikkancsból pénzfejedelem, pénzfejedelemből nyomorgó örül.

Newyorkból jelentik: Meehan Mihály, a híres newyorki tőzsedeügynök, aki rövid, de izgalmas pályafutása alatt a háborúutáni évek egyik legnagyobb vagyonát szerezte, koldusbotra jutott. Negyvenötödik születésnapján a gondoktól megörült és mint gyógyíthatatlan elmebeteg a newyorki közkörház elmeosztályára került. Az angol származású tőzsdéüzér valaha a londoni tőzsde előtt árult újságot, majd Amerikába vándorolt ki s rövid rikkancs-pályafutás után egy színházi jegyiroda alkalmazottja lett. Udvariasságával annyira mekedveitette magát az irodában megforduló wallstreeti pénzfejedelemekkel, hogy értékes tőzsdetanácsokat kapott tőlük. Az így szerzett tőkével önálló tőzsdéirodát nyitott és a rádiórészvényeket választotta különlegességül. E részvények árfolyama 85-ről 570-re emelkedett. Napi jövedelmét a konjunktúra tetőpontján 10.000—15.000 dollár becsülték és saját részvényérdekelttségén 25 millió dollárt nyert. Az 1930-iki gazdasági válság rombadöntötte Meehan kártyavarárt is; a végső csapást a tőzsdébizottság mérte rá, mely árfolyamfelhajtás miatt vizsgálatot indított ellene, de ítélethozatalra Meehan tragédiája következtében már nem került sor.

Szemirámisz kertje és Babel tornya a párizsi világkiállításon.

Párizsból jelentik: A párizsi világkiállítás egyik érdekessége Szemirámisz függőkertje lesz. Abdul Aziz Mudhaffer, az iraki követség tanácsosa, újságírók előtt kijelentette, hogy országa a kiállításon két hatalmas épülettel fog szerepelni, amelyek új életre fogják keltetni Irák földjének hajdani dicsőségét. Az egyik épület Szemirámisz függőkertje, a másik egy ugynevezett Ziggourat, vagyis Babel tornyának utzata lesz.

Zürichi zárlat. Párizs 20.32 fél, London 21.37 fél, Newyork 435.12, Brüsszel 73.50, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 238.30, Berlin 175.05, Bécs — schilling 78.75, Prága 15.24, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmélkedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ára 90 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál

125 éves a Krupp-gyár. A Krupp-gyár, Németország leghatalmasabb nehézipari telepe most ünnepli fennállásának 125-ik évfordulóját. A gyártelep tulajdonképpen ősapja, Krupp Frigyes egyszerű kovácsmester volt Altenessenben. A kovácsmester, aki szenvedélyes feltaláló volt, kísérletezései közben az acélföntésnek egy új módszerét fedezte fel, amelyre — meggyőződése szerint — igen nagy hivatás várt az ágyúöntés terén. De bármilyen kitűnő is volt a találmány, Krupp Frigyes sehogyan sem tudott kiaknázásához pénzt szerezni s 40 éves korában szegényen halt meg. Fiára, Alfredre a találmány titkán kívül egyebet nem hagyott. Krupp Alfréd azonban szerencsésebb volt apjánál s megalapította a Krupp-céget, amely kezdetben csak 7—8 munkást foglalkoztatott. Ettől kezdve a telep szédületes ütemben fejlődött. 1862-ben már 1000 munkással dolgozott; 1910-ben 53.000 munkásnak és 5000 mérnöknek adott kenyeret, míg a háború elején a munkáslétszám már 80.000-re rugott.

Kávéházakban, vendéglőkben kéri mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Meghalt dr. Király Géza. Cluj. Saját tud. Mély megdöbbenést keltett Transsylvania fővárosában dr. Király Géza ügyvéd, volt királyi közjegyző, a Transsylvania Bank jogtanácsosának hirtelen halála. A köztisztviselőben álló ügyvédi már hosszú idő óta szívbeteg volt s a betegsége most tragikus hirtelenséggel végzett vele. Halála ószinte részvétet keltett a társadalom minden rétegében. Temetése kedden délután 3 órakor volt a clujai „Házsongárdi“ temető halottas kápolnájából a római katolikus egyház szertartása szerint.

Az elmúlt évben csaknem százmillió lei ment „füstbe“ Satumare megyében. Saját tud. A Monopol igazgatósága most állította össze statisztikáját arról, hogy 1936-ban hány millió lei értékű dohányt és cigarettát füstolt el a megye és a város lakossága. Azonkívül mennyi volt a bevétel helyegekől, kártyákból és lóporból. Eszerint: dohánytermékekből bevétel 97 millió 652 ezer lei. Cigaretta papír 478 ezer, puskapor 167 ezer, helyegekől bevétel 34 millió 724 ezer, végül kártyából 396 ezer lei. Összes bevétel Satu-Mare és a megye területén 133 millió 779 ezer 529 lei.

HERTZ MÁRTON KIUTASÍTÁSÁT ALÁÍRTÁK. Bucuresti. Saját tud. A belügyminiszter aláírta azt a rendeletet, amelynek értelmében az állampolgárságától megfosztott Hertz Márton könyvkidőt kiutasítják az országból, azzal az indoklással, hogy románellenes magatartást tanúsított és felforgató célzatu röpiratokat adott ki.

Rehabilitálják a kémkedés miatt elítélt angol gárdahadnagyot. Londonból jelentik: Az annakidején nagy szenzációt keltett kémkedési ügy főszereplője, Stuart gárdahadnagy rövidesen szabadlábra kerül. A hadnagyot 1933-ban kémkedésért ötévi fegyházra ítélték, jó magaviselete miatt azonban elengedik büntetésének hátralévő részét. Stuart annakidején tagadta a kémkedés vádját, s csupán annyit ismert be, hogy a Maria-Lujza nevé, feltűnő szépségű hölgyvel csak szerelmi kapcsolatot tartott fenn. A gárdahadnagy ügyében többször felszólaltak az alsóházban is és most azt várják, hogy a gárdahadnagy megszerzi bizonyítékait és kiharcolja rehabilitációját.

Uj könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ara 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál.

BORZALLMAS VIHAR TOMBOL A KÁSPI-FENGEREN. Astrachanból jelentik: Hétfőn éjjel borzalmas vihar pusztított a Káspi-tengeren. A vihar háromszáz halászbárkát a partról a uyili tengerre ragadott. Attól tartanak, hogy a bárkák a jég közé fagytak. A személyzet megmentéséhez nem fűznek sok reményt, mert a bárkákon nem volt élelmiszer. Repülőgépek és léghajók indultak az elűnt bárkák felkutatására. Kettőt már megtaláltak összeroncsolva. Huszonhat főnyi legénységnek nyoma veszt.

Különös körülmények között megnémult egy fiatal asszony. Cluj. Saját tud. Különös eset történt Transsylvania fővárosában, amely orvosi körökben nagy meglepetést és feltűnést keltett. Az Iris-telepen lakó Halászi József asztalosmester fiatal felesége pillanatok alatt megnémult. Hiábavaló volt minden orvosi segítség, a fiatal asszony nem nyerte vissza beszélni képességét. Az orvosok tanácstalanul és értelmetlenül állanak a különös betegséggel szemben. Halászi Józsefnek huszonöt éves, három gyermek anyja. Egyik este legfiatalabb gyermekét a háromhónapos Feri nevű kisfiát ringatta a karján. A gyermeket el akarta altatni és ezért halkán altató dalt dudolt. A férj a szomszéd szobában ufeget olvasott, amikor furcsa zajra lett figyelmes. Amikor benyitott a szobába, ahol a felesége tarozkodott, megdöbbenve látta, hogy az asszony kétségbeesetten szorongatta a torkát, némán tátong, de egyetlen hang sem jön ki a torkán. A fiatal asszony végül leírta egy cédulára, hogy az altató dal dudolása közben hirtelen elakadt a hangja és azóta egyetlen szót sem tud kiejteni a száján. A kétségbeesett férj gyorsan a mentők után telefonált, de be sem várta a mentők érkezését, kocsival a legközelebb lakó orvoshoz hajtatott. Az orvos megvizsgálta a különös beteget, azonban nem tudott segíteni. Azt tanácsolta, hogy szállítsák az ideggyógyászati klinikára, mert véleménye szerint a fiatal asszony nyelvidéget bántott meg. A fiatal asszonyt az ideggyógyászati klinikán a város legkiválóbb orvosi vizsgálattal meg, azonban pontosan nem tudták megállapítani a nyelvidék megbénulásának az okát. Rövid kezelés után azonban annyit sikerült elérni, hogy a fiatal asszony nehezen artikulálatlan hangokat tud hallatni. Halászi Józsefnek különös megbénulása érhető megdöbbenést keltett.

A Köln-Brüsszel közötti utas-szállító repülőgépről leesett egy utas. Brüsszelből jelentik: Hétfőn a Köln és Brüsszel között közlekedő menetrendszerű repülőgép utasai leszálláskor rémülten vették észre, hogy a repülőgép egyik utasa hiányzik. Az utasok elmondják, hogy Wenner angol utas, mikor a gép mintegy 1000 métermagasságban repült a felhők között, kiment a félreeső helyre és onnan nem jött vissza. Nem lehet tudni, hogy vigyázatlanság következtében történt-e a szerencsétlenség, vagy pedig Wenner kiment-e a gépből. A gép pilótája elmondja, hogy Hasseld város fölött gyenge lökést érzett a gépen, tehát a szerencsétlenség, vagy öngyilkosság a város fölött történetelt. A nyomozás megindult.

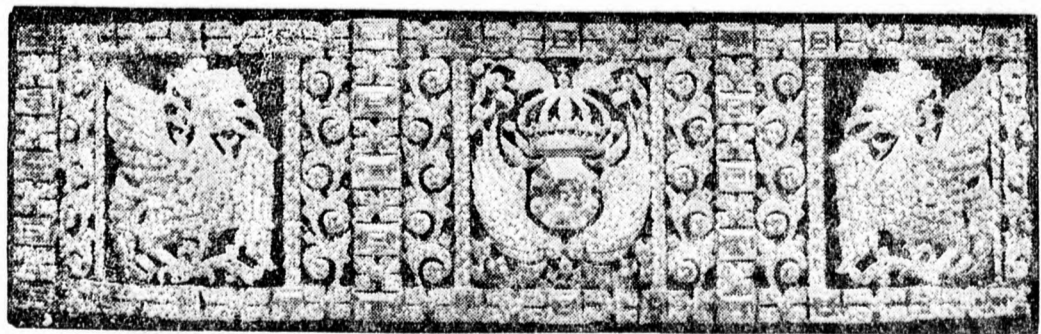
Ahol egy asszony mindössze egy tengeri kagylót ér. S. N. Gänder hittérítő, az újguineai felső Ramu vidékén eddig ismeretlen kannibál törzset fedezett fel, melynek körében 18 hónapot töltött. A kannibálok aránylag magas fejlettségű mezőgazdaságot és konyhakertészetet üznek, de tízszer annyit termelnek, mint amennyire szükségük van, mert a szomszéd telepekkel folyó szakadatlan háborúban a győztes elpusztítja a legyőzöttek termését. A hadseregek nyílmal és lándzsával harcra lépnek és hadmozdulataikat kezdetleges „füstfelhővel“ leplezik, amit nedves fű égetésével idéznek elő. Sokat szenvednek a fejfájástól, ami ellen az a kedvelt gyógyszerük, hogy apró nyílakkal homlokukon lövik magukat és az így okozott vérzés állítólag megkönnyebbülést hoz. Pénzük a tengeri kagyló. Egy kagylóért, melynek értéke harminc lei, egy feleséget lehet venni.

Fegyencek vakmerő szökése. Newyorkból jelentik: Daytoni hír szerint a montgomery-i fegyvergyárban megszökött kilenc fegyence. A szökevényeknek menekülés közben le kellett ugraniuk egy harmadikemeleti ablakból. Egyikük ugrás közben lábát törte és magával tehetetlenül maradt a földön, a másik nyolcnak azonban sikerült egerutat nyernie.

MANIFESZTUMOT AKART INTÉZNI ARDEAL NÉPÉHEZ MANIU GYULA. Bucurestiből jelentik: A „Curentul“ ma reggeli száma érdekes cikket közöl a Stăna de Valen tartózkodó Maniu Gyulával kapcsolatban. A lap értesülése szerint Maniu Gyula, aki Frențiu Valér görög katolikus püspök vendége, politikai megbeszélést tartott Victor és Valér Moldoveanival, Leucutával és Lázár Illéssel. A megbeszélések során Maniu állítólag felszólította a párt bihormegyei tagjait, hogy intézzenek manifesztumot Ardeal népéhez. Politikai barátai azonban lebeszéltek Maniu Gyulát, aki végül is elállott javaslatától.

* Eladó iparvasut teljes felszereléssel 20 km. hosszú, 0.76 nyomtávú 1 db 45 HP, Jung-Arnold 2594. sz. gőzmozdonnyal, 1 db Orenstein Koppel 25. HP. 1974. sz. benzín motorral, 30 db vagonnal, tűzifa vagy rönk szállításra alkalmas. Információt Banca Transsylvania Cluj, Samoil Micu 1. szám, vagy a telepen Farszul-Mare utolsó állomás Supurul-de-jos, Jud. Sălaj.

Baltával leütötte társát egy oradeai favágó. Oradea. Saját tud. Tegnap este nyolc órakor az Alexandri-utcába hívták a mentőket. A Németh gyógyszerár közelében két favágó összeverekedett s a verkedés hevében egyik úgy vágta fejbe baltájával a 32 éves Sima Sándort, hogy az véresen bukott a földre. A véres esemény színelhőz percek alatt összeverődött a tömeg, rendőrt hívtak, aki a merényletet azonnal füzetbe vette. Néhány perc múlva megérkeztek a mentők és a súlyosan sérült Sima Sándort beszállították a közpórházba. Itt megállapították, hogy sérülése életveszélyes, a fejsze rendkívül súlyos sebet ejtett a koponyán. Simát azonnal apólas alá vették, kihallgatásáról természetesen szó sem lehetett. A favágót, aki Sima Sándor fejét baltájával majdnem széttroncsolta, bevitték a rendőrségre. A rendőrségen megállapították, hogy Szilágyi Györgynek hívják.

Julianna holland trónörökös nő értékes indiai nászajándéka.

Julianna holland trónörökös nő gyönyörű és igen nagy értékű, drágakövekkel kirakott antik arany karperecet kapott nászajándékkul Holland-India kormányától. A karperec közepén drágakövekből kirakva korona van, míg az ékszer többi része a birodalom egyes részeit szimbolizálja.

* Féloldali hűdésben fekvő betegnekél reggelenként egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűviz a bekelet fájdalom nélkül alaposan kitisztítja, az anyagcserét biztosan felhívítja és így nagy megkönnyebbülést szerez. Az orvosok ajánlják.

Még 1910-ben aludt el, most kezd ébredni álomból. Fokvárosból jelentik: Swanepool Anna lichtenburgi (Transvaal) nő a randfonteinai tartományi sanatoriumban kezd felébredni 28 éves álomból. 1910-ben vőlegénye öngyilkosságot követett el és Swanepool Anna a leújtó gyászhiro hallatára eszméletlenül rogyott össze, majd mély álomba szenderült, amelyből mindeddig nem sikerült felébreszteni. A sanatoriumban allandóan mellette voltak, kétóránként mesterséges utat tápláltak és mégis majdnem csontvázzá soványodott. Most, mint megtört, megöregedett, arnyékká fogyott lábadozó beteg kezd a rendes életbe ismét beletanulni. Felébredése óta sohasem említette tragédiáját és még nem sejtí, milyen soká tartott álma.

Kühár Flóris:

Baerlangok, sírok, kupaolák Ara 40 lei és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvosztályunkban.

A leggyorsabb és leghatalmasabb felvonó épül Londonban. Londonból jelentik: A világ legnagyobb felvonókészítőkét a Liverpool és Birkenhead között épülő földalatti villamosvasutat james-streeti állomásán építik. A vonal részben a Mersey folyó alatt vezet. A felvonó száz utast vihet, tízennégy másodperc alatt a földalatti pályaudvarra és percenként 120 méter sebességgel emelkedik a föld színére.

Részegszolgálatot létesített Amerikában egy taxivállalkozó. Newyorkból jelentik: Csak Amerikában, ahol majdnem minden családra esik egy gépkocsi, született meg az az ötlet, amely egyszerűen példátlanul felvirágoztatott egy meglehetősen rosszul menő kis autótaxivállalkozót. Ez a vállalat megteremtette a „részegszolgálatot“; ha valaki magavezette autóján mulatni megy és azután tulságosan mélyen néz a pohár fenekére, feltárcsázza az élelmes vállalkozót, aki nyomban elküld a tett színhelyére egy autótaxit két sofőrrel. Az egyik sofőr a taxival hazaszállítja a korhely autóvezetőt, a másik a részeg utas gépkocsiját garázsaiba viszi.

Mit doigozott a clujai mentőegyesület negyvenöt év alatt. Saját tud. A helyi mentőegyesület, amely már 45 éve folytatja áldásos működését, most készítette el az 1936-ik évi statisztikáját. E statisztika kimutatása szerint az 1936-ik évben végeredményben 1825 balesetnél nyújtottak első segélyt a mentők. Beteget szállítottak 862 esetben és az ambulancián 769 beteget, sebesültet részecsitettek első segélyben. Tizenháromszor történt meg, hogy felelőtlen emberek félrevezették a mentőket. Tizenháromszor szálltak ki hiába; a jelzett helyen nem volt baleset. A rendőrséget — amikor nyilvánvaló volt a félrevezetés — minden esetben értesítették hogy a tettest nyomozzák ki és indítják meg ellene a büntügyi eljárást. Azt hisszük, nem érdeketlen lejegyezni, hogy a mentőegyesület 1892 óta 231.155 balesetnél nyújtott első segélyt, 72.045 esetben szállítottak beteget és 27.549 esetben nyújtottak segélyt a mentőklinika ambulanciáján. Főves értesítés negyvenöt év alatt 1476 volt. Lakásfertőtlenítést 254 esetben végeztek. Transsylvania fővárosa negyvenöt év alatt végeredményben 332.479 esetben hívta segítéségül a mentőket.

Látogatás egy párizsi plébánián

*

Párizs, január hó.

A Szent Leó-templom egyik káplánját éppen a sekrestyében találom. Bemutatkozunk. Az asztalon telefon. Csengetnek. Az egyik patronázs hívta fel. Egy hívő keresztelőt jelent, egy másik az egyházi közlönyre előfizet.

— Tudom sok dolga van, Atyám, azért — amint bejelentettem — csak néhány kérdést szeretnék föltenni. Most csak általánosságban szeretnék tájékozódni. Majd még eljövök a szükséges adatokért.

— Szívesen mindig. Most is rendelkezésre állok. Örvendek, ha szerény munkánk iránt érdeklődnek.

— Igaz-e, hogy Párizsban van 100.000 hívős plébánia is?

— Most ugyan nincs, — felel gyorsan, mint a közismert dolgokra szokás felelni. — Azonban ha 100.000 nincs is, de 80.000 hívős plébánia 4 is van.

— Hány plébánia van? És mennyi hívő? Milyen nagyok a hitközségek? Hiszen a majdnem négy milliós Párizsban legnagyobb része katolikus.

— A legtöbb plébániához 15—50.000 ember tartozik. A tulajdonképpeni Párizsban 86 plébánia van, ebből 17: 5000—20.000 hívős; 37: 25.000—40.000 hívős; 24: 45.000—60.000 hívős és 8: 65.000—80.000 hívős. A külvárosban pedig 126 plébánia van. Itt van ugyan 2: 2000 hívős; 5: 3000 hívős, de a legtöbb plébánia 20.000 hívőnél nagyobb. Vagyis a 126 plébániából 7: 2000—3000 hívős; 93: 5000—20.000 hívős; 76: 25.000—40.000 hívős; 27: 45.000—60.000 és 9: 65.000—80.000 hívős.

Szédtítő nagy számok.

— Nem volt ez mindig így — fűzi hozzá a számok felsorolásához. „A Krisztus Párizs vadonjában” c. könyvet hamarosan az első kötet után nem csak a második és harmadik kötet követte, hanem sok-sok templom. Verdier bíboros 100 templomot építtetett. A világ csodálja most is, hogy Párizs bíborosa felhívására 4 óra alatt 20.000.000 frankot jegyeztek a templomok építésének alapjára. — Atvisz a második sekrestyébe. Plébános irodája. 1-ső, 3-ik káplán irodája. Könyvtár.

— Mennyi ideje, hogy itt van a főtisztelendő úr — kérdezem.

— 26 éve. 26 éve már, hogy káplán vagyok. — Észreveszi, hogy különösnek találom.

— Itt nálunk a káplán úgy foglalja el a kápláni helyet, — világosít fel, — mintha plébánosnak iktatná be. Azért van itt Párizsban annyi 15—25—30 éves káplán is. Aki 25 éves papi jubileumát mint káplán üli meg.

— A káplánok a plébánián laknak?

— Nem. Minden káplánnak külön lakása, külön háztartása van.

— Mit jelent örkáplán?

— Egy káplán mindig a templomban van. Ott dolgozik a sekrestyében levő irodájában, mint én most. Ez az örkáplán. T. i. nálunk külön plébániahivatal nincs. Akinek egyházi ügyben van dolga, az itt intézheti el. Ezért van itt még a plébánia könyvtára is.

— Hogyan végzik a hívek vezetését ebben a nagyvárosban?

— A párizsi érsekségnek 83. évf.-ba lépő heti hivatalos közlönyét és a Szt Leó-plébánia havi közlönyét mutatja, amelyeket már ismerek, különösen az érsekség közlönyét, hiszen megérkezésem után már másnap megtudhattam, hogy melyik órában, melyik templomban milyen ájtatosság van. Vagy hol milyen ünnepségre készülnek.

Itt majdnem minden plébániának van ilyen közlönye. Az első oldalon a minden számban benne levő hitközségi tájékoztató: munkarend-kérdésekre meg is adja a választ. Hét-köznap 6—9 óráig hat szentmise. Vasárnap 6-11 óráig tíz szentmise. Gyermekeknek, felnőtteknek, első áldozásra készülők, kis katekisták, nagy katekisták szerint való beosztással. Hitoktatás a kriptakápolnában. Minden templomban. Szinte szimbolizálja azt az őskereszténységhez hasonló, — ha nem is azonos — életet, amely ma is szenteket nevel s általuk hatalmas tömegeket visz vissza újra a Szeretethez. A plébánia 7 papjának munkabeosztása következik. Ki, mit, hol, mikor végez. Azután az egyesületek felsorolása pl. itt: *Férjiek:*

Union Paroissiale. *Egyháztanácsnak* felel meg, amely nemcsak gazdasági ügyekben, hanem a hitközség szervezésében is a plébánossal dolgozik. *Szent Vince-konferencia*, Párizsban különösen nagy missziót tölt be ez az egyesület. *Családok szövetsége*. *Oltáregyesület*, amely nevének megfelelően — Conference du Saint-Sacrament — novembertől júliusig vallásos előadásokat tart rendszeresen.

Kereskedelmi, ipari alkalmazottak szindikátusa, amely a havi értekezleten kívül minden vasárnap 10—11-ig nyitva áll. Havi nagy összejövetel értekezletre, ha tagja, ha nem, mindenki elmehet. A szociális kérdéssről szakszerű előadásokat tartanak minden kedd este. Vallási tanfolyam. *Hölgyek* részére. Karitászhölgyek egyesülete. Vallási tanfolyam. Oltáregyesület. *Keresztény anyák szövetsége*, ahol a hónap első szerdáján a neveléstanból van előadás. (Cercle educatio.) Van Rózsafűzér-társulatuk is. *Gyermekek részére Szent Leó kis kolégium*. Kedden 2—5-ig. Piatal leányok, ifjak részére egyesületek. *Szent Tarcizium-egyesület*. *Kiskeresztesek*. Egyesületük neve is az Eucharista, a nagy Szentség tisztelgetése, imáadására s a szentáldozás nevelő, megszentelő erejére figyelmezteti őket. Egyesületük neve: Croisade Eucharistique. *Szent Genováva-egyesület* leányok, *Gonzaga Szt. Lajos-egyesület* ifjak részére. Aztán *Szent Márta Kör*. Van külön *Szociális egyesület*, amely nemcsak szép dolgokról beszél, hanem segélyt oszt, külön könyvtára van, titkárság egy héten kétszer fölveszi az ügyeket. Jogi tanácsadás ingyen. Olyan tanácsadás, hogy az illető jogi ügyét, keresetét teljesen el is intéz. A hitoktatásra járni is jelentkezni kell, mint egy egyesületbe. Három csoportban vannak. 1. Első áldozás előtt. 2. Első áldozás után, de 15 éven alul. 3. Tizenöt éven felüliek.

A plébániai folyóiratnak egyik feladata a szertartás részletes, alapos megmagyarázása. Ezért folytatólagosan közlik is azokat.

Pár perc alatt mindenről tudomást lehet szerezni egy ilyen közlönyből. Akár csak a templom bejáratánál kifüggesztett részletes hirdetményekből.

— Még egy kérdésem volna, főtisztelendő úr.

— Parancsoljon. Ugyan nagyjában mindent megtekintettünk.

— Igaz, bámulatba ejt ez a nagyvonalú munka. De éppen ezért kíváncsi vagyok. *Miből tartják fenn a templomot, iskolát, plébániát?* Hogy tudják fenntartani intézményeiket állami támogatás nélkül?

Elgondolkozik. Bartain szavai juthattak eszébe: „Csodálatos! Az a forradalom, mely vallásellenesnek indult, a vallás javára vált. Felébresztette a vallásos érzést”. Szemében a bátor messzibiztonság biztossága. A katolicizmus reneszánszának kiteljesülését hiszi. Válasza is erre mutat.

— Vannak itt az egyháznak ellenségei is. *de a hívő, itt hívőt jelent*, aki hitéből következő kötelességének tartja, hogy a templom, az egyházi intézmény fenntartásához hozzájáruljon. Verdier bíboros már 100 templomot építtetett. Templomok építésére, fenntartására 4 óra alatt 20.000.000 frankot jegyeztek, amint említettem és közismert dolog. Ez csak élő hitből származhatik. Vagy újabban a katolikus filmvállalat alapjára egy listán egy nap alatt 84.000 fran-

kot jegyeztek.

— A rendes kiadásokat miből fedezik?
— A rendes bevételekből. A rendszeren templombajáró hívő hozzá is járul a hitközség kiadásainak fedezéséhez.

— Van egyházi adó?

— Adó nincs. Nem is lehet. Az állam nem ismeri el. Csinálunk kivételt. A hívek jönnek el jószántukból. Tudják jól, hogy hozzájárulásuk nélkül nem élhet a hitközség. Vannak, akik nem jönnek. Nem fizetnek, viszont vannak sokan, akik többet adnak, mint amennyit a kivétel szerint fizetniük kellene.

— Falun is így van?

— Ó nem. Különbözik attól függ, milyen a falu. Néhol sok a hitetlen. Vannak elhanyagolt helyek. Eppen ezért, — látja — itt nálunk egy kongregáció van, amelynek tagjai arra tesznek fogadalmat, hogy erre az elhagyatott helyre mennek felszentelésük után s egész életükben ott is fognak dolgozni. A faluról érdeklődött. Vannak olyan helyek, ahol a plébánosnak egész évre csak 1200 frankja van.

— Hogy tartják fenn falun az egyházi intézményeket?

— Látja ez is érdekes. Sajátságos, ami talán csak nálunk van. Legtöbb helyen falun a plébános maga megy a hívekhez. Egy kovortet visz. Rá van nyomtatva vagy kézírással írva:

1. Mennyi volt az egyház vagyona.
2. Mennyit vettek el.
3. Mennyi maradt meg.
4. Milyen intézmények voltak.
5. Mik vannak?
6. Milyen alap van a fenntartásra?
7. Mi a hiány?

S csak ránéz a gazda a kovortre, látja mennyi a hiány és tudja mi a kötelessége. Tövises út ez. Krisztus országa terjedésért azonban érdemes ezen az úton járni.

Még sok kérdezni valóm volna. De tíz percből félóránál is több lett. Sietnem kell, hogy a földalatti villamossal a VI. kerületbe, haza mehessenek.

A villamosban alig volt hely. Az emberek a külpolitika és egyéb szenzációk nagybetűi között az egyszerű, megelégedett, harmónikus élet híreit keresték. Fent a Boulevardokon s a szalonokban a káprázatos színjáték perge. A villamos zúzásán keresztül is hallom: Tövises út ez. S látom a hit fényében ragyogó biztos tekintet: „Krisztus országa terjedésért. Érdemes ezen az úton járni.”

Kajtsa Ferenc.

Amire telik...

Egyszáz millió lei értékű dohányt és szeszes italt fogyasztott Ciucmegye

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Ciuc megye 147 ezer lakosa a múlt évben 37 millió lei értékű dohányt és cigarettát füstölt el. Az elfogyasztott szeszesitalok értéke meghaladja a 63 millió lei. Így kerekében egyszázmillió lei adott ki a kilencven százalékban székely vármegye lakossága olyan célra, amelyből semmi haszna, sőt erkölcsi és anyagi kára származott. Egyszáz millió lei! Nem elsőrendű megélhetési cikkekért! Mennyi sok népjóléti, köznevelődési, gazdasági fellendülést lehetett volna elérni ennyi tengernyi pénzzel! Ez a hatalmas összeg meg kell gondolkoztasson minden székely embert, mérsékletre és fegyelmetre kell indítsan mindenkit, ha nem akar még mélyebben süllyedni a nyomorúság öldöklő hínárba.

HOGYAN ÉLJEN A VESEBAJOS EMBER!

Orvosi tanácsok vesebajosok számára.

Írta dr Lukács Pál belgyógyász főorvos. — E nélkülözhetetlen munka tartalomjegyzékéből: A vese szervezete és működése. A vesebetegségek tünetei. A vesebetegségek különböző formái. A vesebetegségek okai. A vesebetegségek megelőzése. A vesebetegségek vizsgálati módszerei és azok jelentősége. Vizeletvizsgálat. A vesék működési vizsgálata. Egyéb vizsgálati módszerek. A vesebetegségek gyógykezelése. Diétás gyógymódok. Általános alapelvek. A sómentes, illetve sószegény diéta. Karell-féle kúra. Gerson-féle kúra. Diétás gyógyeljárások vesekő és húgykő bántalmaknál. Gyógyszeres és sebészeti kezelés. Egyéb gyógyeljárások. A vesetegek konyhája. Táplálékaink konyhasótartalma. Táplálékaink fehérjetartalma.

Beszerezhető: Kisdohánytalanunkban.

Vidéki rendelésnél plusz portó

KÖZGAZDASÁG

Erősen emelkedtek a borárak

Timisoaráról jelentik: A borárak, amelyek a Banatban szüret idején soha nem létezett mélypontra állottak, az év végéig állandó emelkedést mutattak. Kiderült, hogy a banati szőlőgazdák csak addig adták minden elfogadható és nem elfogadható áron boraikat, amíg hordókra volt szükségük. Ezért volt szüret idején az újbor ára adózatlanul 1 lei és annál is alacsonyabb. Közben kiderült, hogy az Okiráltságban gyenge a bortermés, nagy mennyiségek mennek állandóan a Banatból az Okiráltságba, miért is az árak állandó emelkedésben vannak és jelenleg már a tere-mia-marei bor adóval együtt vagonfételben 4.50 leibe kerül. Érdekes jelenség, hogy a

hegyaljai ghioroci komerszborok, melyek mindig lényegesen magasabb árakat értek el a mi lapályi borainknál, nem találnak magasabb áron vevőt. Ennek a tüneménynek az oka az, hogy különösen a teremvidéki bort jól lehet vágni és mindenkor alkalmazkodik a főbor karakteréhez, miért is Okiráltság szívesebben vásárolja, mint a hegyaljai borokat, melyek keveréskor is megtartják savanykás karakterüket.

A cujka, melyben az üzlet hektoliter-fokonként 52 bani körül indult, tovább folytatja felfelé történő ivelését és ma már 75 bani körül is alig akad eladó jobb áru esetén.

Minden világpiaci tőzsdén javul a lei árfolyama

A bankok megszorították a kihelyezéseket. — Nagy az aranykinálat
A külföldi valuták ára fokozatos csökkenést mutat

Zürichből jelentik: Az ünnepi hét a legtöbb pénzpiacra a lei szilárdságát bizonyította. Pénzünk szilárdsága az ünnepek után is tartott, amit bizonyít az, hogy a legtöbb külföldi valuta lanyhult a belföldi magánforgalomban is. A nyugateurópai devizatőzsdéken a nemzetközi kontremín ugyszólván összes angazsmanjait likvidálta a decemberi utolsó idején. Erre vall az, hogy a svájci frank és holland forint deporttétéle teljesen megszűnt úgy Londonban, mint Newyorkban, a francia frank deporttétéle pedig 5—6 százalékra lanyhult, a szeptemberi ötven százalékkal szemben.

Az aranykinálat ugyszólván az összes nyugati tőzsdéken intenzívebb,

az árak hetek óta stabilak. Az egyes valuták közül az elmúlt héten a svájci frank, a holland forint és a dollár nagy árnyalattal javult, a font és a francia frank változatlan, egyes gyengébb valuták lanyhábbak. Zürichben a font 21.37, a dollár 435.25, a holland forint 238.30, a francia frank 20.32¹/₄, az olasz lira 22.22¹/₂, a lirabankjegy 20.10—20.50, a márka hivatalosan 175.10, a pengő 85.75, a csehekrona 15.22¹/₂, a lei 3.25.

A középeurópai paloták

közül változatlan a pengőbankjegy 80-80¹/₂-es árfolyama, a shilling 79.25-re, a csehekrona bankjegy 14—14.20-ra lanyhult a zürichi magánforgalomban.

A leibankjegyek árfolyama tartott a külföldi magánforgalomban,

a zürichi magánforgalomban 2.35—2.50-re, a párizsi magánforgalomban 12.10—12.40-re javult. Bécsben a kompenzációs lei jegyzése még mindig szünetel, az informatív árfolyam 3.91—3.95. Budapesten változatlanul 2.80—3. Prágában 17.47—17.77 a leibankjegyek árfolyama.

A Banca Nationala az elmúlt héten az összes árfolyamokat változatlanul hagyta. A szabadforgalmi devizákban az irányzat továbbra is lanya a kínálat mindegyikében kielégítő, kivéve a shillinget, amelyben most még nincs üzlet. A szabadforgalmi devizák közül a márka 83.30—83.40 lei, a pengő 25.80—26.40 lei, a csehekrona 4.58—4.64 lei, az olasz lira 5.95—6.05 lei, míg a schilling informatív árfolyama 25.80 lei.

A bucaresti

magánforgalomban

a lanya irányzat tovább tart, a kínálat kielégítő, a megcsappant kereslet következtében. A bucaresti magánforgalomban: a font 925—935 lei, dollár 183—188 lei, svájci frank 42—44 lei, francia frank 8.70—8.80, holland forint 400—405, olasz lira 9.50—9.80, márka 41—43, pengő 34—35, schilling 34—34¹/₂, csehekrona 6—6.70, Napoleon arany 1230—1235, aranyfont 1525—1535 lei.

A fővárosi hitelpiacon az utolsó következőben nagy tartózkodás mutatkozott, ami a mérlegmunkálatokkal magyarázható. Általános a vélemény, hogy az újév napján enyhülés következett be a belföldi hitelpiacon.

A vasúti vezérigazgatóság palotát kíván a timisoarai vasútigazgatóság elhelyezésére

Timisoara. Saját tud. A banati vasútigazgatóság áthelyezésének vagy ittmaradásának kérdése még mindig nincsen tisztázva. Tudvalevőleg rendeletet adott ki a vasutak vezérigazgatósága, hogy ez év április 23-ával Aradra kell költözni az igazgatóság legfontosabb szerveit, így a forgalmi felügyelőséget is. Időközben a banati ipar és kereskedelem, ugyszintén a képviselők közbenjárása folytán ugylátszott, hogy az ügy elintézését nyert, azonban újabb rendelet utasította a tisztviselőket, mondják fel timisoarai lakásaikat és Aradon gondoskodjanak lakásokról az említett időpontra. Ugyanakkor felmondták az aradi volt ACSEV-palota bérlőinek lakását is — ebbe, a CFR tulajdonát képező épületbe kívánják ugyanis áttelepíteni a timisoarai hivatalokat. A prefektúrán megjelent most Dima Emil mérnök, vasútigazgató és Sencirea Eugen, a vasúti jogügyi osztály vezetője és közölték Nistor Dimitrie prefektussal, hogy a vasúti vezérigazgatóság újabb rendeletet küldött az igazgatóság kérdésében. A rendelet szerint az igazgatóság és szervei csak akkor maradhatnak meg Timisoarán, ha ott minden tekintetben megfelelő palotát bocsátanak rendelkezésükre, olyképpen, hogy a vasutnak ez semmi költségbe ne kerüljön. A vasut ugyanis semmiféle házbért nem hajlandó fizetni. A vasut képviselői elfáadták, hogy amikor még a MAV 1911-ben Timisoarán vasúti üzletvezetőséget szervezett, azt több egymáshoz tartozó bérházban helyezték el s a vasúti hivatalok most is ott vannak elhelyezve, a város akkoriban telket adott a vasutnak, a telket időközben kicserélték, úgy hogy a város legszebb helyén, a kereskedelmi- és iparkamara székháza mellett kellett volna a vasúti palotának felépülnie. A háboru miatt ez az építkezés elmaradt és az erre szolgáló alapot felhasználták az aradi és szabadkai vasúti építkezésekhez. Adjon a város az értékes telek helyett egy épületet hiszen kétszázötven-háromszáz tisztviselő és majd ugyanannyi család — összesen ezeröttszázhat személynek Timisoaráról Aradra való költöztetéséről van szó, ami semmiestre nem lehet közömbös Timisoara városára nézve. A rendelkezések szerint ugyanis a forgalmi és vontatási felügyelőség, azonkívül a vasúti jogügyi és orvosi ügyosztály kerülne át Aradra és Timisoarán csak az igazgatóság maradna, amely ma már csupán magasabb ellenőrző szerv. A megyefőnökség szorgalmazására a város értekezlet lesz ebben az ügyben a város és a kereskedelmi- és iparkamara képviselőitének részvételével és Bucurestiben is újabb közbenjárásokat kísérelnek meg.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lei, (Az állásfoglalásoknak 33 százalékos kedvezmény) Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Keresek

megvételre jó karban lévő monopól kő-rőmüt Oradea, Str. Crucii 9.

Egy jó vaskályha

olcsón eladó. Érdeklődni lehet Oradea, Str. Renasterei 8. Nilgestelep, Lantos.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Sajáttermésű borok mindenféle fajtában a legnagyobb választékban vásárolhatók. Árak 8 leitől 20 leig. Fülöp borpince, Oradea, Calea Izvorului 6. (Tüdőszanatoriummal átellenben.)

Gyomorégés,

és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Eladó

henteseknek egy töltő gép. Tóth, Oradea, Str. Vasile Conta 4 szám.

1 liter

pecsenye bor 8 lei, rizling 10 lei, gyógyvörösbor 14 lei. Jó Lajos fűszerüzletében. Oradea, Tache Jonescu 24.

Megvételre

keresek egy jó karban lévő férfiszabó varrogépet. Oradea Strada Vladimirescu 29. szám. Rác.

Lakás

3 szobás

modern lakás, áthelyezés miatt azonnal kiadó. Oradea, Strada Oltenia 15. szám.

Kiadó

szép butorozott parkettes szoba, hivataloknak vagy magános urióknak alkalmas. Oradea, Str. Stramba No 2.

Különféle

Gyermekszertő

urileány bármilyen állást vállal, ahol családtagnak tekintenek. Leveleket „Csiki” jellegére a kiadó továbbítja.

Eladó

1 jó állapotban levő rödlí, ugyanott egy zöld trikó siótlóny 10 vagy 12 éves gyermek részére és egy villamos oktató játék. Cím: Chaura, Oradea, Strada Regele Carol No. 19.

Palackozni való

10 éves és még régiebb Saszla, Furmint borok 20 leitől 40 leig csak Merza Sándor termelőnél kaphatók. Oradea, Str. Pasteur 75.

Fajtiszta

harci kanári madarak és 14 levelű filodendron eladó. Oradea, Str. Olteanu 8. szám.

Oradeai piacon

jól bevezetett ipari vállalat, betegség miatt eladó, esetleg házzal is. Cím a kiadóban.

6 személyes

uj majolika tea szerviz eladó. Oradea, Str. Lunga 3. szám.

Alkalmazás

Érettségizett

fiatalember bármilyen irodai munkát vagy oktatást vállal. Perfekt román-francia. Ruff György, Oradea, Strada Leăganului 3. szám.

Magános

fiatal asszony vidékre házvezetőnőnek elmenne. Oradea, Str. Simion Bărnău 22.

Mindenes

jó fizetéssel, azonnal felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin 1. emelet

Perfect főző mindenest keresek Baia-Mare-ra. — Érdeklődni Oradea, Str. Iake Jonescu 41. kapuval szemben.

Gyermekszertő

mindenes felvétetik jó bizonyítvánnyal. Cím: Str. Sztaroveszky 17-a.

Világsiker:

L. BURGER:

Bölcsőre hulló fények és árnyak

Egy babaasszony naplója.

Háromnyomatu művészi fedőlap. 340 oldal. Ara 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.